JURNALUL®

Săptămînal de science-fiction ■ 16 pagini ■ 75 lei

Nr.45

Premiul Convenţiei Naţionale de S.F.

S.F.

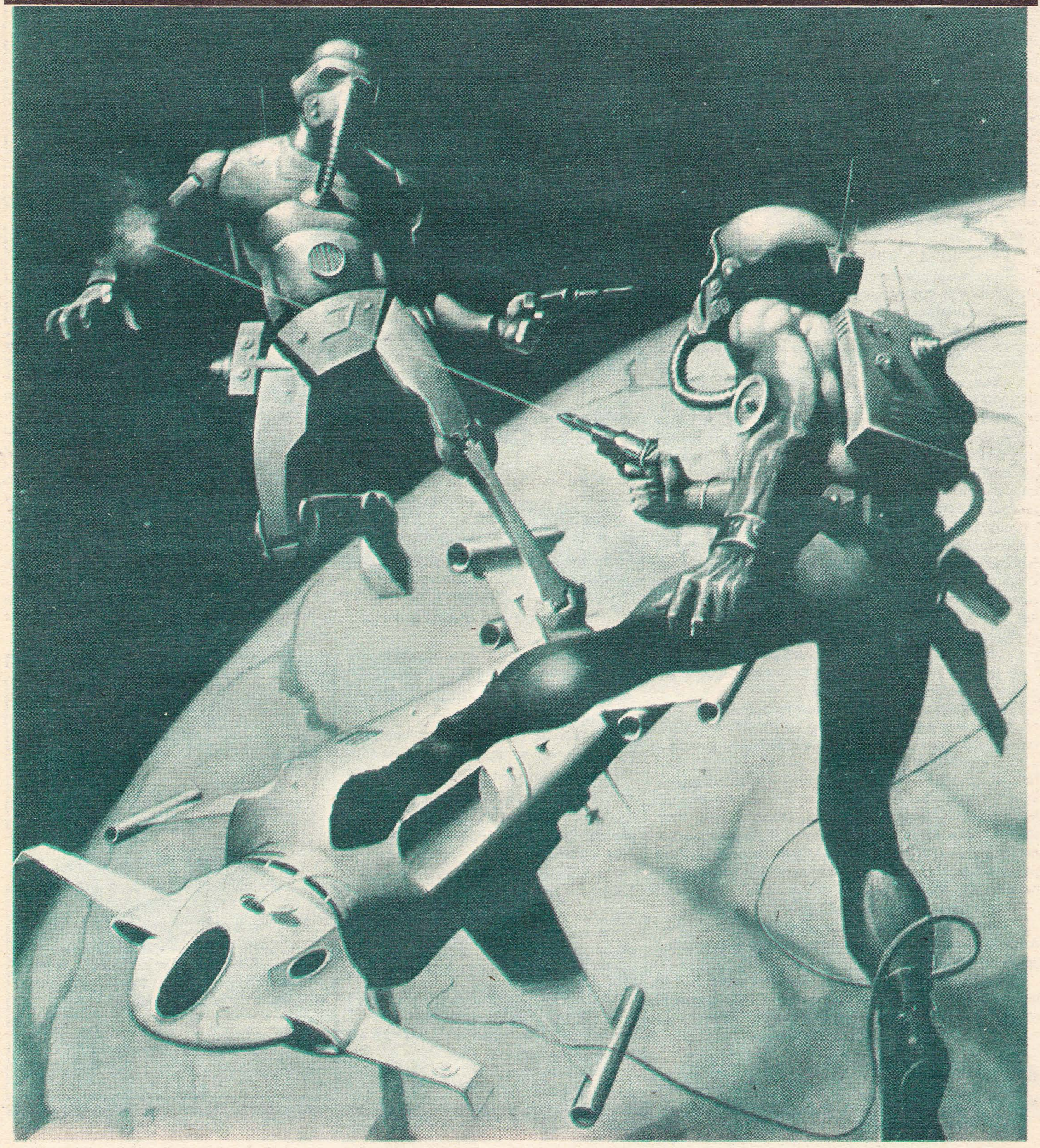

Quo vadis?

JSF, un imperiu într-o republică

Cu ocazia PloCon-ului, 22-24 oct. la Ploieşti, (denumire oarecum extravagantă a RomCon-ului , dar oricum puţin contează genericul sub care are loc Convenţia Naţională de Science -Fiction, ci abordarea problemelor fandomului românesc) Jurnalului SF i-a fost decernat premiul pentru Cea mai bună revistă sf pe anul 1993. Premiul care ar fi trebuit să confirme importanţa şi valoarea textelor publicate de noi într-un an, precum şi rolul, cred eu, major , pe care JSF îl are în cadrul fandomului ca publicaţie inedită în România şi în lume. Ar fi trebuit să confirme spun, fiindcă modul în care a fost prezentat - amintim numai opinia domnului Ştefan Ghidoveanu - revistă de debutanţi, scrisă cu picioarele - precum şi modul în care a decurs votarea ne face să regretăm acceptarea titulaturii mai sus amintite.Trebuie subliniat faptul că din cei peste 250 de invitaţi, doar 120 au rămas pînă la închiderea oficială, iar dintre aceştia doar 59 au votat.

Din gafele Convenţiei:

– inexistenţa unui program alternativ ceea ce a condus la discuţii libere pe coridor sau baruri

– nerespectarea programului existent (în primul rînd din vina organizatorilor care nu au ştiut să se impună şi în al doilea rînd datorită invitaţilor speciali care au acaparat bucăţele din Convenţie, şi au generat haos)

– concluzia eronată a celor din „noul val" (Răzvan Haritonovici, Ovidiu Bufnilă, Ovidiu Petcu, Alexandru Ungureanu) că cei din „noul, noul val" (Dănuţ Ivănescu, Petrică Sîrbu, Ionuţ Bănuţă, Mihai Hăulică) le neagă valoarea operelor şi ar urmări înlăturarea lor din peisajul fandomului precum şi concluzia greşită a „noului, noului val" că singura salvare pentru sf-ul românesc este abordarea cyberpunk-ului. Facem aici precizarea că JSF nu este numai o promotoare a acestui gen, ci este o revistă de cultură science-fiction şi urmăreşte prezentarea tuturor curentelor şi orientărilor din sf, deşi nu are de gînd să facă istorie literară). 2. Nu cred că vreunul din cei din „noul val" a venit cu vreo propunere în legătură cu îmbunătăţirea conţinutului revistei sau cu vreo rubrică şi a fost refuzat cu atît mai puţin cu un număr special. 3. Toţi redactorii şi colaboratorii noştri fac practic muncă voluntară – (200 lei/pag!)

– decernarea premiului de proză scurtă unei nuvelete

– „uitarea" premiului de cel mai bun scriitor al anului şi a premiului de încurajare

– neacordarea unui spaţiu de dezbatere pentru euROcon 1994

– cazarea şi masa gratuite pentru 3-5 membri de cenaclu, ceea ce a dus la permanentizarea premierii fără suport material

– neacordarea de gratuitate presei, nici măcar celor de profil (se pare că şi la Timişoara va fi la fel ceea ce va reduce simţitor numărul participanţilor din rîndul presei, al Televiziunii şi Radioului.Deoarece nu toate redacţiile acordă atîtea delegaţii cîte manifestări sf sînt, iar fanii ce lucrează în mediile respective nu dispun de suficiente resurse ca să poată participa şi să facă propagandă mişcării sf, fiindcă în final acesta este rostul oricărei manifestări).

– lipsa unei conferinţe de presă

Convenţia a avut şi părţile ei bune şi amintim două – reduceri pentru studenţi şi elevi, precum şi participarea lui Norman Spinrad.

Din lipsă de spaţiu, închei cu ideea ce s-a vehiculat pe întreaga perioadă a Convenţiei şi anume că vechile structuri organizatorice nu mai corespund actualei dinamici sociale.

Adrian BĂNUŢĂ

PREMIILE CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SCIENCE-FICTION „PLOCON" 1993

Premiul pentru cel mai bun text scurt românesc :Adrian PREDA - IOSIF
Premiul pentru cel mai bun roman românesc : Ovidiu BUFNILĂ - JAZZONIA
Premiul pentru cel mai bun text scurt străin : Walther Jon WILLIAMS - SARA LUCREAZĂ CU NEVASTUICA (trad. Mihai Dan PAVELESCU)
Premiul pentru cel mai bun roman străin :
Frank HERBERT - DUNE (trad. Ion Doru BRANA)
Premiul pentru cea mai bună editură : NEMIRA
Premiul pentru cea mai bună revistă : JURNALUL SF
Premiul pentru cel mai bun fanzin : STRING
Premiul pentru cel mai bun artist plastic : Mihai CIOCHIA
Premiul pentru cel mai activ promotor : Dan TĂRĂCILĂ
Premiul pentru cea mai bună emisiune de radio : EXPLORATORII LUMII DE MÎINE
Premiul pentru cea mai bună emisiune de televiziune : ŞTIINŢĂ ŞI IMAGINAŢIE

Poşta redacţiei

● **Nicolae Ariton(Tulcea)** - Aştept materialele pentru numărul special cu vampiri.

● **Bartalis Martin(Timişoara)** - Mulţumim pentru materialele trimise,voi încerca să rezolv şi cu abonamentul.

● **Cojocaru Luminiţa(Tr. Severin)** - Ceva idei ar mai fi , dar caută să le dai şi o formă literară.

● **Ilarion Calciu(SFera)** - Simpatică,dar e prea lungă pentru o pastilă sf şi prea scurtă pentru o povestire, ar trebui să te hotărăşti.

● **Enache Daniel(Str. Mircea cel Bătrîn nr 42, bl 42, et 2, aplo, 19oo, Timişoara)** caută numerele 26 şi 29 din JSF.Am scuzat scrisul mizerabil.

● **Adrian Dorobanţu (Bucureşti)** - N-am prea priceput ce-ai scris, încearcă să dactilografiezi sau poate îţi scrie altcineva.

● **Simion Cristian (Prahova)** -Am reţinut-o spre publicare, dar aş vrea să mai citesc şi altele. (Dactilografiate, da?)

● **LA MULŢI ANI ! pentru Lulu şi Florin Leodor Dănilă şi la mai multe publicări.**

● **Gheorghe Constantin Cristi(Sibiu)** - O surpriză plăcută, vei debuta în curînd.

● **Cozea Carmen (SFera)** - Grafica a sosit prea tîrziu, îmi pare rău.

● **Ciprian Cîmpeanu (Iaşi)** - Sper să fi primit revistele.

iMMMportanT

● Zilele cenaclului Quasar (Iaşi) vor avea loc în perioada 19-21 noiembrie ac.

● Zilele Helion (Timişoara) vor avea loc în perioada 26-27 noiembrie ac. Vom reveni cu amănunte privind programul manifestărilor.

● În cadrul Galelor studenţeşti clubul Brain în colaborare cu Casa de cultură a studenţilor organizează un concurs de proză scurtă sf. Lucrările sînt aşteptate pe adresa CP 22 op 14, Braşov, cod 2200, Călin Giurgiu (20 noiembrie).

● Premiul Dan Merişca pe anul 1993 a fost decernat cunoscutului critic Cornel ROBU.

● Concomitent cu PloCon-ul s-a desfăşurat şi Convenţia Naţională a ACSF şi a fost lansat fanzinul Oxigen, dar despre fanzine într-un număr viitor.

JURNALUL® S.F.

Editat de: INTACT

CORPORAŢIA INTACT PENTRU CULTURĂ ŞI ARTĂ

Colectivul de redacţie:

Adrian BĂNUŢĂ *(Redactor şef)*,
Număr realizat de:
Nicolae ARITON, Ionuţ BĂNUŢĂ,
George CEAUŞU, Dănuţ IVĂNESCU,
Lucian MERISCA, Mihai Dan PAVELESCU, Mircea NAIDIN, Dan POPESCU, Paul TATOMIR,
Cristian LĂZĂRESCU

(Redacţia)

Adresa redacţiei:
Şos. Bucureşti-Ploieşti 25-27; sector 1, Bucureşti tel.

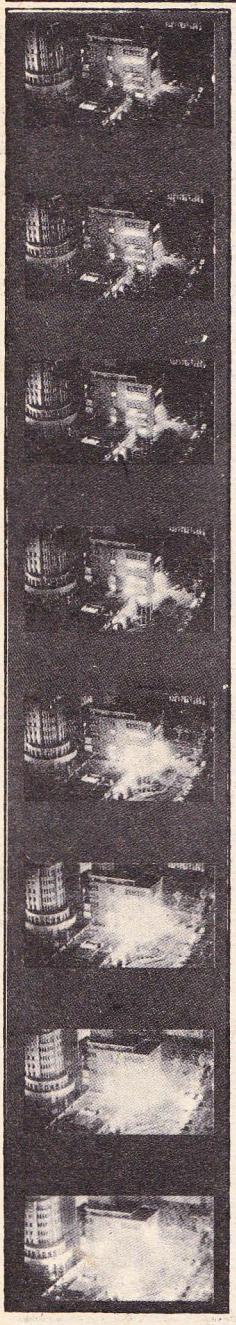

Ecran fantastic '93

Prostia adîncurilor

1989 a fost un an în care, din raţiuni obscure, filmele sf au intrat, literalmente, la apă. Ca un făcut, trei realizări îşi plasau simultan acţiunea în mediul subacvatic, unde bravi oceanografi americani îşi rezolvau problemele casnice, confruntîndu-se totodată cu felurite creaturi uitate de timp sau scăpate din cuvele genetice ale US Navy sau ale extratereştrilor. E vorba de banalul **Leviathan** (George P. Cosmatos), ambiţiosul **The Abyss** (James Cameron) şi abisalul **Steaua adîncurilor** (**Deepstar Six**, Sean S. Cunningham).

Despre Sean Cunningham, regizor şi producător, nu se poate spune prea multe. E unul dintre neştiuţii făcători de filme cu foarte mic buget, destinate, alături de popcorn şi Cola, consumului nocturn în celebrele **drive-in**-uri americane. Cunningham e „specialist" în filmul horrór, el afirmîndu-se în 1980 cu **Friday the 13th**, film-cult şi care s-a îmbogăţit de atunci încoace cu nu mai puţin de opt urmări.

Nouă ani despart cele două filme, timp care pare să fi trecut degeaba pentru Cunningham. Dacă mai vechiul **Friday the 13th** împrumuta masiv din Halloween, bugetul de la **Steaua adîncurilor** îi permite „regizorului" american să dea cu şmangla în stînga şi-n dreapta, fără osebire, inclusiv în propria-i ogradă. Dincolo de o incredibilă proliferare a locurilor comune şi a clişeelor de gen. Sursa primară de „inspiraţie" pare a fi **Alien**, iar cea secundară aşa-zisele monsters **movies** (filme cu monştri), subgen al cinematografului sf american aflat în mare vogă prin anii '50. Abundă incoerenţa, prostia şi absurditatea: creatura atacă luminile (selectiv – pe ce criterii?), apoi se concentrează, fără explicaţii, asupra oamenilor; e capabilă să distrugă un habitat submarin, dar e oprită de o amărîtă de cameră etanşă; deşi trăieşte la adîncimi mari, creatura ajunge (cum? cînd? de ce?) la suprafaţă nevătămată, or animalele marine de profunzime explodează cînd sînt scoase afară din apă, din cauza diferenţei de presiune; decompresiunea provoacă omului mîncărimi, diferite dureri, paralizii şi chiar embolie mortală, dar erupţia spectaculoasă de sînge din film există doar în capul lui Cunningham. Astfel, orice pretenţie de credibilitate e înnăbuşită în faşă de fabuloasele aberaţii scenariste. De la reacţiile personajelor, la tipologia lor, de la conflictele rizibile, la acţiunea liniară, totul, dar absolut totul, în acest film e gratuit şi previzibil.

Încununat cu un apoteotic **happy-end**, **Steaua întunecată** îl arată pe Cunningham sub adevărata sa înfăţişare: un meseriaş oarecare, incapabil să-şi depăşească statutul şi cultura de serie B. Că lucrurile stau chiar aşa, o demonstrează şi sclifositele pretenţii sefistice şi horror, orgolios afişate. În ciuda bugetului sporit şi a facilităţilor de producţie **Steaua întunecată** e făcută de mîntuială şi total lipsit de stil, invenţie sau idee. Conceput prosteşte, el rămîne un nociv film de exploatare, genul de peliculă de la care poţi ieşi liniştit din sală la o ţigară, ştiind precis că monstrul nu-şi va face apariţia decît peste fix douăzeci de minute.

Carpenter saga – lumină şi întuneric

John Carpenter e un regizor versatil. Deşi trecînd comod de la thriller (**Assault on Precinct 13**) la biografia muzicală (**Elvis**) sau la filmul de aventuri (**Big Trouble in Little China**), cariera sa oscilează periodic între sf (**Dark Star, Escape from New York, The Thing, Starman, They Live** sau **Memoria of an Invisibble Man**) şi horror (**Halloween, The For, Christine, Someone's Watching me** şi **Prince of Darkness**).

Întîlnirea lui Carpenter cu publicul românesc s-a produs în 1990 cu **Starman**, o realizare puţin reprezentativă pentru regizorul american. Nici **Prinţul întunericului** (1987) nu străluceşte în acest sens. De fapt, de la **Halloween** încoace, John Carpenter nu pare a şti ce să facă cu bugetele pe care le are, iar indecizia în cauză se reflectă şi în filmele sale. **Prinţul întunericului** suferă de acelaşi defect. Pe o intrigă horror tradiţională (pogorîrea Satanei şi dezlănţuirea apocalipsului), Carpenter încearcă o grefă sf, desprinsă din romanul **Timescape** al lui Gregory Benford (mesaje tahionice dintr-un viitor poate alternant, avertizînd asupra învierii lui Ucigă-l Toaca). Operaţia nu reuşeşte tocmai din cauza lipsei unei opţiuni tranşante; ceea ce-ar fi putut deveni o foarte incitantă premisă sf eşuează, mai ales în partea a doua a filmului, într-o banală colecţie de clişee horror, în care se amestecă alandala elemente gotice, zombi şi asasini sîngeroşi. Aspectele potenţial interesante (investigarea ştiinţifică, recipientul malefic, mesajele tehionice) sînt înecate de senzaţia supărătoare de **deja-vu** (asediul bisericii şi personajele baricadate amintesc de **Night of the Living Dead**; un computer care afişează, indiferent de tastele activate, acelaşi mesaj ameninţător, trimite la „romanul" lui Jack, descoperit de Wendy în **The Shining**; metamorfozele oribile şi oglinda deschizîndu-se spre alte spaţii sînt împrumutate din **Evil Dead**). Ar fi inutil să luăm în serios povestea deşi e evident că exact asta face Carpenter. Scenariul o, însă, departe de a fi un tot organic • situaţiile se înlănţuie arbitrar şi gratuit • nu rareori, ele sînt neverosimile (v. discuţia de pe cîmp sau plecarea în miez de noapte) • personajele rămîn singure numai pentru a fi omorîte • în general, ele se conduc nu după logica proprie, ci după cea a regizorului • relaţiile lor sînt schematice şi previzibile (v. idila protagoniştilor) • şi, de fapt, nu sînt personaje, ci tipuri strict ilustrative, fantoşe-standard ale filmului de groază (preotul angoasat, studenţii incredulul, savantul depăşit de evenimente) • momentele-şoc sînt „telefonate" • de fiecare dată le simţi venind, fiindcă, o parte din personajele angrenate în acţiune se opreşte şi aşteaptă să fie „servită" • preotul **aşteaptă** întîlnirea de la oglindă, cele două cercetătoare posedate **aşteaptă** să-l atace pe asiaticul refugiat în debara, vagabonzii de afară îşi **aşteaptă** una dintre victime să poarte o conversaţie cu colegii din biserică • proliferează incoerenţele: posedaţii-zombi se mişcă unii lent, alţii rapid, după cum o cere acţiunea; un întreg arsenal electronic e montat şi funcţional în biserică, în schimb nu există nici măcar un banal radio-telefon; dacă esenţa Diavolului e în cuvă, ghici cine vine prin oglindă? • oarecum greu de înghiţit ca idee că un recipient care conţine Fiara Biblică există de peste două milenii în inima New York-ului şi chiar nimic n-a răsuflat în jurul lui • şi încă şi mai greu că o asemenea influenţă corupătoare nu e sub pază sfîntă în vreo fortăreaţă a creştinătăţii, bunăoară Vaticanul.

Pe ici pe colo, se mai simte încă mîna stilistului Carpenter. Exploatarea imaginativă a ecranului lat (v. înjunghierea din mijlocul cîmpului), fantasticul insinuat prin detalii neliniştitoare (v. lichidul care curge în sus), horror-ul visceral practicat în forţă (v. leitmotivul invaziei de insecte), tipologia inspirată (v. vagabondul interpretat de Alice Cooper), atmosfera de teroare surdă la care o contribuţie deosebită o are muzica scrisă chiar de Carpenter (ca la aproape toate filmele sale) şi, nu în ultimul rînd, fluiditatea naraţiunii cinematografice, ne fac să regretăm şi mai mult tratarea convenţională şi superficială a subiectului. Deşi lucrează repede şi eficient, John Carpenter rămîne încă să-şi regăsească economia de mijloace şi virtuozitatea povestirii din mai vechiul **Halloween**.

Cristian LĂZĂRESCU ✍

TIPARUL EXECUTAT LA TIPOGRAFIA
INTACT
Director tehnic:
Eustaţiu BĂLAN
Reclamă, publicitate, difuzare:
Titus GUVIR – tel. 3.12.93.66
Tehnoredactare computerizată:
Horaţiu Olimpiu RĂDULESCU
Corectură:
Cristina VASILE
Montaj offset:
Mariana SEBE, Daniel STĂNICĂ
Jurnalul S.F. este înscris
în Catalogul Presei la poziţia 2.128
Abonamentele se pot procura de la orice centru RODIPET
Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor
JURNALUL ®
Director:
Dan DIACONESCU
Redactor şef:
Marius TUCĂ

Christian Martin

INEDIT

Numele lui Christian Martin şi al fanzinului „Temps tôt" nu sînt total necunoscute la noi. „Jurnalul S.F." şi „Salut" au găzduit, în numerele 14, 27 şi 36, respectiv 22, notiţe ocazionate de publicarea unor autori români sau consemnarea revistelor noastre în Canada în fanzinul sus-numit. Născut în 2 mai 1962, Christian Martin este autorul mai multor povestiri apărute de o parte şi de cealaltă a Atlanticului, dar şi al cîtorva scenarii de benzi desenate. Totuşi, cel mai mult timp îl consacră publicaţiei pe care a iniţiat-o şi pe care o conduce – „Temps tôt".

Primul ei număr (din septembrie 1989) este punctul de plecare al unei curbe evolutive ascendente. Am ales din povestirile sale scurte, cîteva mostre prin care sper că va fi cunoscut mai bine. Trebuie să spun că una dintre ele, ***Ochii goliţi (Yeux évidés),*** *este (încă) inedită în limba franceză. (F.L.D.)*

Ochii goliţi

Ochi săi sînt însăşi disperarea. Într-un fel, un abis care provoacă ameţeli. Un vid cu profunzimi insondabile, pline de disperare, îi apasă sufletul. Iar eu, privitor, violator de intimitate, asist la scenă, împovărat de neputinţă, iradiat de disperarea ce evadează prin ferestrele sufletului ei.

Doamne, ce rău mi se face! Mi-e grată s-o văd astfel, murind cu fiecare clipă. Stomacul mi se întoarce pe dos la contemplarea rezultatului damnaţiunii, al autodistrugerii.

Mă aflu acolo, cu braţele atîrnînd, trist şi bătut, fără să ştiu ce să mai spun, ce să mai fac... Evit chiar să respir, de frică să n-o împing în nebunie. Evit mai ales să gîndesc, de frică să n-o răstorn în nebunie...

Neputincios!... Blestemată neputinţă!...

„Ce pot să fac? Spune-mi, te rog..."

Tăcere de mormînt... Încă mai dureros decît blasfemia inimii putrezite...

Deci, eu mă mişc. Ea nu se mişcă. Şi timpul se scurge peste trupurile noastre dezgolite, ciopîrţite de şoboiani, roase de atmosferă. Aici, dezarticulat în pubela asta imensă, nu mai pot nici măcar să plîng, de teamă să n-o scurtcircuitez.

!?! !?! !?! – DEBUT – !?! !?! !?!

– Who Who, o iei în căsătorie pe Diane Newspecie?

– Da!

– Diane Newspecie îl iei în căsătorie pe Who Who?

– Da!

– Dacă este cineva care cunoaşte vreun motiv ce ar împiedica această căsătorie, să vorbească acum sau să rămînă mut în veci.

În următoarele cinci secunde s-a auzit doar clipocitul apei şi bâzîitul roboţilor.

– Vă declar uniţi pe viaţă în faţa lui Dumnezeu şi a bisericii. Amin. Poţi săruta mireasa.

Sărutul a fost anevoios dar prelung. Şi, deşi unii din cei prezenţi zîmbeau, dragostea celor doi era evidentă.

A doua zi toate cotidienele titrau:

„Prima căsătorie între om şi delfin!"

Negreţ ALEXANDRU

n.n. Cea mai bună dintre povestirile primite în cadrul concursului SF „100 de cuvinte" organizat de revista SALUT. DIn păcate am primit poza după jurizare.

Christian Martin

Ei dansează!

Astăzi, fiinţele cele mari dansează sub lovituri. Îngrămădite, îmbrîncite, dansează sub izbituri. Cu picioarele zdrobite, se caltină sub valurile suferinţei. Întotdeauna la un pas de a-şi pierde echilibrul, se meţin de teamă. Preferă să se înconvoaie decît să se sfărîme. Aceasta-i Legea. Prizoniere ale Domnului, ele dansează şi se înconvoiae în linişte sub lovitrui.

Îşi trimite sfîrşitul. A slăbit. Şi-a sfărîmat mai multe degete. Cîteva braţe îi sînt secate, chircite, lipsite de viaţă. Xla se vlăguieşte în Domul întunecat.

El nu înţelege. S-a întrebat de multe ori: „De ce sufăr?" „Pentru ce torturile astea?" Dar n-a primit nici un răspuns... Nu, Xla nu înţelege motivul torturilor, nici originea lor. Tot ce cunoaşte a aflat de la tatăl/mama lui:

– Odinioară, nu exista Domul! a murmurat tatăl/mama.

Odinioară, exista Viaţa!

Însă Xla s-a născut în Domul întunecat. pentru el, „nu exista Domnul" şi „Viaţa", nu înseamnă nimic. Nu cunoaşte decît întunericul, loviturile şi dansurile. Supravieţuleşte în Dom. Creşterea îi este lentă deoarece mîncarea e rară.. şi otrăvită. Şi, tot timpul, loviturile care cad, care îi înseamnă pielea. Şi suferinţa...

Xla dansează deznădăjduită în întuneric, ridicîndu-şi braţele, făcînd gesturi ritualice, vărsînd lacrimi prin răni...

Tatăl/mama a murit... ars... într-un strigăt de agonie...

Tatăl/mama era cel mai mare, cel mai puternic şi cel care suferea mai mult. Dar a ştiut întotdeauna să-şi ascundă durerile.

Întotdeauna era sprijinul celor mai tineri. Întotdeauna...

Cel gol enorm printre fiinţele cele mari! Toţi s-au alăturat lui Xla şi toţi dansează cu braţele ridicate sub loviturile înteţite.

Ca majoritatea tinerilor de vîrsta lui, Xla nu va avea nicioată copii. E sterp. Otrăvurile din mîncare şi flagelările sînt cauza. Ştie. oricum, Xla nu vrea copii. Nu vrea copii condamnaţi să danseze în Domul întunecat...mai mulţi copii înseamnă un Popor mai mare...

Să se înconvoaie ca să nu se sfărîme... Aceasta-i unica lege a Poporului! „Dar de ce să te înconvoi doar pentru a amîna suferinţa?" gîndeşte Xla. Un zgomot de şoapte se ridică în jurul lui la acest gînd. Fraţii/surorile nu sînt de acord. Un asemenea gînd e o blasfemie. E împotriva Legii. Xla gîndeşte: „Nu aţi obosit să dansaţi?", dar gîndul lui se pierde printre şoapte iar el nu insistă.

Astăzi, Xla nu dansează. Există asemenea zile, cîteodată, cînd sînt lăsaţi în pace...

„Atenţie! Atenţie!" se agită deodată fraţii/surorile. „Fiarele sînt aici!"

„Fiarele? Care fiare?" întrabă Xla.

„Fiarele sorbitoare!" gîndesc cei mai în vîrstă, tremurînd.

Fiarele sorbitoatre, cele care...

„Durere", tresaltă Xla. „Durere în josul corpului". Şi sfîrşeală... Sîngele ! Xla îşi pierde sîngele prin rana din josul corpului. El, care nu se mai hrănea, iată-l acum şi lipsit de sîngre. Clătinîndu-se, lui Xla îi amorţesc toate fibrele... Nu mai poate suporta şi se refugiază în Cîntec. În curînd, unit cu fraţii/surorile lui în Cîntec, se linişteşte şi îşi revine.

Cenuşiul Domului s-a mai accentuat. Dansurile sînt mai violente, ca şi morţile. În curînd va veni timpul refugiului în Cîntec. Xla, slăbit, ştie că petnru el va fi un refugiu permanent. Nu va avea forţa de a-şi reveni cînd va fi larăşi cald. Îşi epuizează ultimele forţe într-o supravieţuire somnolentă... Vrea să plece cu cielalţi. Nu înainte. Vrea, la fel ca tatăl/mama lui, să lase un mesaj al curajului chiar dacă nu înţelege temeiul supravieţuirii. Vrea...

Gata, cei mai în vîrstă au dat semanlul. Uşor... Xla încearcă să se concentreze asupra melopeii ca să-şi încetinească alunecarea... Nu-şi mai simte corpul dansînd... Aude doar Cîntecul... „Tată/mamă!" strigă... Fraţii/surorile îl vor însoţi pînă la hotar, acolo unde nu există Dom, acolo unde se află Viaţa!

Traducerea de Florin Dănilă. Titlul original: Ils dansant! Apărută iniţial în fanzinul belgian „octa", nr. 42, august 1991. Christian Martin 1991, pt. trad. rom. F.L.D. 1993.

DELIR TEHNOLOGIC ŞI MILITARISM ÎN LITERATURA S.F.

Una dintre principalele surse ale speculaţiei ştiinţifico-fantastice a fost şi rămîne războiul şi posibilitatea ca noua tehnologie să-l transforme mereu, aşa cum de fapt s-a şi întîmplat de nenumărate ori în ultimul secol al mileniului nostru. Acest stimul imaginativ a jucat un rol foarte important mai ales în perioada anilor 1870-1914 şi în epoca ce a urmat descoperirii bombei atomice, în 1945.

Vechile texte de ficţiune futuriste nu prezintă nici un indiciu că autorii lor şi-ar fi dat seama că războiul se poate transforma tehnologic, de-a lungul timpului. În povestirea anonimă **Domnia Regelui George VI, 1900-1925**, scrisă în anul 1763, regele George îşi conduce cavaleria, cu sabia în mînă, într-un război care, deşi se poartă în anii 1900-1925, nu diferă cu nimic de tehnica luptelor din anii 1600-1700.

Spre mijlocul secolului al XIX-lea, totuşi, scriitorii încep să fie conştienţi de progresele tehnologice, o dată cu apariţia căilor ferate. Noile posibilităţi tehnologice ale războiului au devenit evidente în timpul Războiului Civil American (1861-1865) care a fost observat îndeaproape de către mulţi reprezentanţi ai statelor europene.

Cînd, după războiul franco–prusian din 1870, Imperiul German s-a consolidat, devenind tot mai puternic, echilibrul politic în Europa s-a modificat în aşa măsură încît o serie de personalităţi politice engleze au iniţiat o campanie publicitară în favoarea modernizării armatei şi a tehnicii de luptă, aceasta fiind singura modalitate prin care germanii puteau fi depăşiţi. Situaţia în cauză a fost dramatizată spectaculos de către Sir George Chesney în scrierea sa intitulată „Bătălia de la Dorking" (1871) în care descrie invadarea şi cucerirea Angliei de către germani. Lucrarea sa a făcut senzaţie şi a generat o dispută care nu s-a consumat pe de-a-ntregul decît tîrziu, după primul război mondial. Însă la acea vreme ea a inaugurat şi a impus o nouă subspecie a literaturii SF şi acesta este lucrul cel mai important. Din acel moment literatura SF referitoare la un posibil război într-un viitor mai mult sau mai puţin apropiat era consacrată. Cele mai cunoscute scrieri „alarmiste" ale acestei perioade sînt: **The Riddle of the Sands (Enigma nisipurilor)** de Erskine Childers şi **Invazia din anul 1910** de William le Quenn. Marea lor majoritate urmărea însă mai degrabă aspectele cotidiene ale vieţii într-o epocă viitoare, decît modul în care tehnicile de luptă se modifică drept rezultat al noilor cuceriri tehnologice.

George Griffith a fost totuşi, spre deosebire de aceşti predecesori ai săi, un scriitor SF interesat cu adevărat de modificările pe care recentele invenţii le puteau aduce în noile tehnici de război. În romanele sale de debut **Îngerul Revoluţiei** (1893) şi **Olga Romanof** (1894) principalele elemente de previziune tehnologică sînt aparatele zburătoare şi submarinele, însă în perioada finală a creaţiei sale mai ales în romanul **The Lord at Labor** (Zeul Muncii), războaiele viitoare sînt deja purtate cu ajutorul rachetelor atomice şi al razelor dezintegratoare. Scrierile lui Griffith prezintă scene de distrugere la scară largă şi în general gustul său literar mărturiseşte un evident apetit pentru violenţă şi holocaust. O altă scriere a sa este **Valdur of the Oft-Born** (1895) în care un războinic din trecutul îndepărtat se reîncarnează succesiv pentru a juca de fiecare dată un rol important în toate marile conflicte armate din istoria umanităţii. Aceeaşi temă poate fi regăsită, într-o tratare mai puţin sîngeroasă, în romanul lui Edwin Lester Arnold intitulat **Phra the Phoenician** (1890 - Phra Fenicianul).

H.G. Wells, pe de altă parte, a făcut în romanele sale **The Land Irondads** (1903), **The War in the Air** (1908 - Războiul aerian) şi **The World Set Free** (1914 - **Lumea eliberată**) dovada unei imaginaţii mult mai disciplinate, capabile să prevadă suprinzător de veridic evoluţia viitoare a tehnologiilor militare.

În ciuda acestor surprinzătoare previziuni Înaltul Stat Major britanic a continuat să prevadă cu scepticism aceste sugestii tehnologice, refuzînd să creadă în posibilitatea realizării tancului, a submarinului sau a avionului militar şi aceasta pînă cînd germanii le-au demonstrat contrariul.

Romanul **War of the Worlds** (Războiul lumilor) a fost imediat urmat de Robert Cole William în povestirile sale despre războaiele coloniale duse împotriva extratereştrilor sirieni (**The Struggle for Empire**) – 1900 – Lupta pentru imperiu – dar la acea dată majoritatea scriitorilor se mulţumeau, din păcate, să imagineze războaie purtate în alte lumi, într-un mod mai mult sau mai puţin barbar, cu ajutorul săbiilor şi suliţelor ca arme principale. Singurele situaţii ficţionale, posibile în acea perioadă, erau cele în care războiul se purta între oameni şi extratereştri şi alţi extratereştri. Scrierile de tip „Space Opera" au supralicitat însă continuu motivul războiului: războaie între nave, războaie între planete şi chiar între imperii galactice, şi astfel aparatul tehnologic (ficţional , desigur) a fost dus la limite extreme în numai cîţiva ani. Genocidul total era deja o temă comună între anii '20-'30 (un bun exemplu este Edmond Hamilton), iar stele întregi erau deja anihilate fără discernămînt. Orice posibilă (deşi improbabilă) idee speculativă originală referitoare la tehnica viitoare de război era înecată în această avalanşă de pură extravaganţă militaristă. Această situaţie nu s-a schimbat decît o dată cu anul 1939, cînd exemplul războiului din Europa a impus o nouă şi atît de necesară notă de sobrietate.

Literatura SF care anticipa războiul înflorise de fapt din nou în Europa la începutul anilor 1930, cînd Hitler se afla la putere şi viitorul părea sumbru, dar cu toate acestea nici entuziasmul nici alarmismul nu au mai atins asemenea cote, mai ales din cauza imensei tragedii pe care o adusese deja primul război mondial. Scrierile deceniului patru care se referă la războaiele viitoare includ titluri ca: **The Gas War of 1940** (1931 – Războiul cu gaze toxice al anului 1940) de Neill Bell; **Day of Warth (1936 – Ziua mîniei)** de Joseph O'Neill şi **Final Blackout** (1940 – **Întunericul sfîrşitului**) de L. Ron Hubbard. Ele sînt considerabil mai sumbre şi mai amare decît cele care au precedat primul război mondial.

Povestiri propagandistice antigermane şi antijaponeze au început treptat să apară în revistele SF de calitate mediocră şi au devenit obişnuite mai ales în 1942 cînd SUA au intrat în război. În tot acest răstimp, însă, în revista SF a lui John W. Campbel Jr. au apărut şi scrierile mai serioase despre război ale lui L. Ron Hubbard (Final Balckout), A.E. van Vogt (**The War Against the RUll: 1959 – Războiul împotriva rulilor**) şi Ross Rock (**Quietus:** 1940) în care, pentru prima dată, se punea deja întrebarea tulburătoare: „Cînd vizitatorii din alte lumi întîlnesc două creaturi sau două civilizaţii aflate în conflict, cum pot ei oare hotărî pe care dintre ele să o ajute?"

Al doilea „boom" în ceea ce priveşte scrierile SF referitoare la războaie viitoare s-a manifestat după căderea Cortinei de Fier peste cel de-al doilea război mondial. Operele acestei perioade sînt remarcabile prin alarmismul lor dus la extrem şi, de această dată, neînsoţit de nici o umbră de entuziasm. La acea oră istoria, aşa cum se reflectă ea în ficţiunea futuristă, învăţase deja perfect lecţia despre ceea ce înseamnă tehnologia modernă în cazul unui conflict internaţional. Nu-i trebuiseră decît 75 de ani.

Două variante ale motivului războiului internaţional trebuie menţionate aici. Prima este „Pericolul galben" popularizată pentru prima dată de M.P. Shiel în **The Yellow Danger** (1898 – Pericolul galben) şi în The Dragon (1913 – Dragonul). A doua este „Ameninţarea socialistă", popularizată prima dată de William le Quenn în romanul **The Vuknown Tomorrow** (1910 – Necunoscutul mîine) şi de Hugh Addison în **The Battle of London** (1923 – Bătălia Londrei).

(va urma)

Mircea NAIDIN ✍

LUCIAN MERIŞCA

Cercul plin

Motto:

„În puzderia de nopţi ale vieţii mele
numai o singură înghiţitură de-ntuneric
şi voi porni spre cer sub nori,
ţărînii oaspe drag...
În camera înnegrită de nopţi
cu timpu-ascuns prin firide...
Cît de lungi sunt nopţile noaptea...
şi cît de grele stelele pe cer..."

– Oaspetele drag al ţărînii –
– Adam Puslojic
– tr. Nichita Stănescu

Indiferenţa şi blazarea noastră, pe care le-am purtat cu atîta ostentaţie în suflet, ştii acum... nu au fost decît ignoranţă şi inconştienţă. Fericirea a însemnat doar limita dorinţei noastre de a anticipa; uitarea – efemeră – a Fricii.

Privit absolut – şi nu la scara relativă a insectelor umane, Pămîntul nu mai este etern. Nici stelele nu sînt imortale – ştiţi bine – nici chiar Universul nu este. Coprologicul din om (sau coprologica omenească?...) e satisfăcut, în orgoliul său meschin, de aflarea acestei veşti?...

Plastilină sîntem, în mîinile unui zeu de plastilină. Sînt sigur că nu te vei supăra. Poţi numi lezmaiestate a te considera egalul unui rege care şi-a pierdut regatul?...

Dumnezeu are o răbdare infinită: el aşteaptă să ne liniştim... Pe urmă, vrea să ne spună o poveste.

O poveste cu tîlc.

Prostii! Nu există nici un zeu.

– **Pentru cine** vrei, de fapt, să notezi tot ce se va întîmpla în noaptea asta?... mă întreabă, ironic, Manuel, uitîndu-se la ceea ce scriam.

Poţi să-i dai şi un titlu, poftim – alege.

PAVOR NOCTURNUS

NIGHT TERRORS

INCUBUS ATTACK – l-am subliniat, mi se pare titlul cel mai **horror!**

NIGHTMARES

ANXIETY DREAM. Continuă, scuză-mă că te-am întrerupt.

În seara aceea (era un infinit veşnic şi inutil 23 spre 24 iunie, vara, toamna 1989), nici măcar revistele „Lui" şi „Club" pe care le găseam ascunse dezordonat prin rafturi, printre dosare, nu-mi mai puteau reţine atenţia obosită. Desigur, le răsfoiam ca să am o ocupaţie, pur şi simplu pentru firul epic al zilei – de altfel le mai văzusem; ceilalţi se mişcau neliniştiţi prin cameră, beau ceaiuri sau cafea, discutau, rare semne de exclamare, virgulă, virgula, punct, puncte. Un tremur al spătarului fotoliului pe care şedeam – Lucian venise şi se sprijinea de el, aruncîndu-şi privirile pe poze; zîmbi – nu mie – dar zîmbetul său! o, ce culoare deosebită avea!

Era înfricoşător. Dacă ar fi fost un coşmar, cît de veridic şi ciudat putea fi!...

Manuel îşi expunea teoriile, pe care nimeni nu le înţelegea. Sau nici nu le ascultau, dar cine se mai ofensa acum din atîta lucru?... Ar fi fost culmea. Ba nu, culmea şi era deja.

Scaunele, perdeaua, masa de lîngă geam şi ghiveciul cu plante aruncau umbre bizare, multiple pe podea şi uneori, din neatenţie, tovarăşii mei treceau prin ele. Cu două ceasuri în urmă, nici unul dintre noi nu se putea abţine să se uite, îngheţat, pe fereastră, ca într-un ochi hipnotic.

Îşi ascundeau privirea încercănată, rîdeau şi vorbeau tare şi mult, apoi tăcerea se înstăpînea deodată, minute sau zeci de minute. Sau ore. Şi o dată cu ea, angoasa.

Doamna Adina se simţea bine în mijlocul nostru, chiar şi în clipele acelea. Cu excepţia ei, nu aveam nici unul mai mult de douăzeci şi nouă de ani. Şi nici nu vom fi avut, vreodată, mai mult...

Doamna Adina avea lacul pe unghii crăpat şi de-o nuanţă obscenă – şi îşi agita degetele prin aer, închipuind bule luminoase pe care le umplea cu vorbele ei. Părul îi era roşu şi la fel de redundant; îmi puteam uşor imagina că, orice altceva ar fi spus, pînă la urmă tot ar fi vrut să observe **cu adevărat** că e singura femeie aflată între noi.

Pînă la urmă!

Ştii tu ce înseamnă asta?

Nu ştii, pentru că în seara aceea – repet: 23 iunie 1987 – nu erai cu noi, acolo, în hardughia de casă a lui Radu G. Sau poate erai?...

Încă nu-mi îngheţaseră mîinile, mîncam pricomigdale şi scuipam resturile cojilor de nuci, am pus revistele (sau foile din reviste) înapoi în raft, m-am gîndit ce frig trebuie să fie la mine în garsonieră – dar cum puteam să ajung acolo?! – pe drum aş fi îngheţat bocnă, aş fi murit!

– Radu, i-am zis eu, băi, nu s-ar putea să rămîn să dorm aici... că pînă ajung la mine cred c-am să crăp...

Familia G. avea aer condiţionat şi se pare că suficient oxigen în tuburile din subsol (suficient pentru ei, nu şi pentru noi. De unde furaseră tuburile? Avea vreun rost să-ţi faci rezerve?)... Casa era răvăşită şi mizeră, dar asta pentru că de atîta timp eram noi toţi acolo, în aripa aceea a clădirii. De cîte ori părinţii îl chemaseră discret pe Radu la masă şi el – e drept – ne aducea şi nouă cîte ceva să gustăm, pe o tavă acoperită cu un şervet alb. Era absurd, dar ne era foame.

– Măi Sebastian, zise el, dar ştii doar că în patul ăsta (şi mi-l arătă) dorm eu cu Dan şi nu mai e loc...

Încercam să-mi minimalizez disperarea (mată, lichidă, noi – tuburi comunicante):

– Lasă că nu vreau să dorm... Stau aici...

A zîmbit ironic şi rece, fără să zică nimic, dar, bineînţeles, nici eu nu am plecat.

Ce lumină sumbră putea să vină pe fereastră!

„Sumbră"... nu, nu acesta e cuvîntul, însă credeţi că aş putea găsi un altul mai potrivit? Pe tavan era un tub de neon, obişnuit, ca acelea din gări, dar strălucirea lui părea aurie, prin comparaţie!

– Lumînări n-aveţi? – întrebă cineva şi toţi îl priviră crunt, de parcă ar fi fost vocea disonantă a autorului.

Priviţi! Cu coatele pe pervazul geamului, urmăream siluetele blocurilor de peste stradă – printre care se găsea şi blocul meu – înălţîndu-se... („Nu se mai fac acum blocuri din astea" – comentase doamna Adina) cu dungi verticale şi chenare de gresie sau de ardezie, albe, vinete, cenuşii, galbene, negre urcîndu-se pe muchiile lor nesfîrşite, cu motive geometrice uşor rotunjite sau

ascuţite, accetuînd colţurile şi vîrfurile, basoreliefuri foarte mari şi îndepărtate sub streşini, balcoane ciudate, ogivale şi pustii sub inflorenscenţele de piatră.

Peste cerul blocurilor, dacă îţi lăsai mult capul pe spate – alt cer, albastru-nergu-indigo, explodînd parcă sub apăsarea miliardelor de stele, atît de multe stele cum nu ţi-ai fi închipuit niciodată că există – şi existau!...

Şi, pe urmă, mai sus, al treilea cer – cerul încărcat de Luni livide, ca o obsesie pe care nu o voi uita niciodată – dacă, din această clipă, cuvîntul „niciodată" nu va mai avea sens!...

Manuel părea să le ştie pe toate, dar la întrebarea aceasta copleşitoare refuza să răspundă. De ce, de cînd Pămîntul are mai mulţi sateliţi naturali, atît de mulţi, Manuel?... Stăteau pe loc, zdrobindu-ne privirea sau se rostogoleau, ameţindu-ne şi comprimîndu-ne, Luni după Luni, de atîtea mărimi şi culori... Mai puteam deosebi **Luna noastră** sau, în general, ce mai era al nostru? Se simţea cineva dintre noi în stare să numere corpurile cereşti gigantice care înconjuraseră Pămîntul şi care se îngrămădeau în părţile de sus ale geamurilor pe care, tot mai des, le evităm? Deasupra frunţii mele şi puţin în stînga, o Lună sîngerie... Alături, o Lună cenuşie şi neregulată. Sub ea o Lună mică (sau încă îndepărtată?),uşor violetă. O Lună galbenă tocmai depăşise orizontul vizual – se găsea acum deasupra acoperişului casei. O Lună verde, o Lună neagră cu conturul argintiu... Cerul era plin, ca niciodată.

Sub cer eram noi, minusculii şi importanţi. Dar cerul era mai plin de viaţă.

Manuel zicea că primii sateliţi care ni se alăturaseră au fost **Phobos** şi **Deimos**, ai lui Marte. Dar apoi, nici el nu mai găsea explicaţii de unde apăruseră atîţia. Şi tot veneau – în curînd, spunea el, vor acoperi complet cerul şi prea puţin din Lumina Soarelui va trece pînă la noi. Vor desträma şi atrage atmosfera terestră şi vor răci Pămîntul. Asta văzusem, simţisem doar pe pielea noastră cînd ne adunasem aici. Şi pe plămînii noştri. Se spunea că inundaţii catastrofale avuseseră deja loc pe litoral. În alte locuri, cutremurele distruseseră totul. Avea atragerea sateliţilor vreo legătură – indirectă, simbolică – cu exploziile nucleare sau cu alte diabolice activităţi ale omului din ultimii ani? Desfăcusem şi cea de a şaptea pecete? Unii înclinau să creadă că da, riscînd să fie consideraţi mistici.

– Limitaţi, continuă Manuel. Tîmpiţi, adică – preciza. Încearcă să-ţi imaginezi, Sebastian...

– Să-mi imaginez sau să înţeleg?

– Acum nu mai contează: încearcă să-ţi imaginezi, relevă Manuel, că nu e vorba de Sfîrşitul Lumii, aşa cum stătea scris în Apocalipsa lui Ioan. Acel sfîrşit se referea doar la oameni, la Pămînt...

– Ce importanţă mai pot avea speculaţiile de un grad superior, cînd noi vom pieri? am exclamat. Anticipînd **Apocatastaza**, de ce ne-ar mai interesa dacă va afecta şi alte Lumi?... de fapt, nici nu ne sînt cunoscute alte Lumi, n-avem nici o dovadă despre existenţa lor.

– Tocmai de asta, Sebastian. Ai – dureros – dreptate. Antropocentrismul nostru nu a fost gratuit. Sîntem singura conştiinţă din Univers, sau a Universului. Dacă Natura, Yahweh sau EU... a hotărît să ne distrugă, asta nu înseamnă doar pedepsirea păcătosului, ci şi sinuciderea călăului. Dualitatea supremă a noţiunii echilibru-tranzit, care constituia Universul, Existenţa – trebuie căutată, acum, în echivocul alegerii unui cuvînt: sinucis-sinucigaş; aneantizat, aneantizant. Cred că n-ai înţeles nimic. Nu sîntem credincioşi, dar trebuie să crezi ceea ce-ţi spun. Asta îţi va aduce liniştea de moarte de care avem nevoie. Înţelegi, Sebastian... eu cred că am avut un noroc extraordinar cu atragerea aceasta neamiîntîlnită a sateliţilor. Poate că mă exprim cam patetic, dar perdeaua aceasta de pietre sosite din vid nu e altceva decît **pleoapa protectoare a Cosmosului**... Infinit mai mare ar fi spaima Ochiului **nostru**, dacă ar putea vedea **dincolo**, ceea ce se petrece acum în „Univers"... Ca şi cum un om atins de agonie şi-ar putea privi cu minuţie interiorul devastat şi străin. Dar „Dumnezeu" se pregăteşte să-şi închidă ochii – aşa cum se spune – pentru totdeauna.

Nu uita că păcatul **nostru** a fost c-am muşcat din mărul Cunoaşterii, nu din cel al Vieţii, al Imortalităţii... pe atunci, aveam de ales. Şi am ales bine.

Am suspinat, ca şi cum ar fi fost vorba de o pauză. Şi Manuel a continuat, de dincolo de **mine**... Poate şi de dincolo de el:

– Intuieşti, nu e vorba că Pămîntul se va răci şi-şi va pierde atmosfera din cauza puzderiei de sateliţi sau că va exploda; nu e vorba că Soarele, odată-şi-odată,se va stinge... nici măcar că Universul se va concentra din nou într-o de neînchipuit implozie – nu – pentru că în toate aceste variante escatologice poţi să te gîndeşti la un LÎNGĂ, la un DUPĂ. Dar acum, nu, aşa cum scrie la Cartea Sfîntă... „Atunci nu va mai fi timp"; SIMŢIM cum se apropie, circular, ca o imensă cobră care moare încolăcindu-se, sfîrşitul timpurilor, capătul vremii, ANANTA. Şi nimeni, nimic nu se va gîndi la aceasta.

Din fericire, n-am crezut niciodată n lumea de apoi... Cînd eram tînăr, nu am crezut în alt cuvînt: ireversibil. Tăcu o clipă.

Am auzit ropot de paşi afară şi m-am uitat pe fereastră. Era ora cinci.

Nu te ameţeşte această aglomerare din jurul nostru? – vezi, dintr-o dată, pînă şi Ziua şi Noaptea s-au contopit, într-o morfină lăptoasă...

– Totul se va simplifica, atunci va deveni din nou curat şi liniştit ca la început? am îndrăznit eu.

– Nu! Într-adevăr, nu ai înţeles nimic! Nu aş vrea să mori aşa, aş vrea să te eliberezi de speranţele şi grijile deşarte. Adică tu îţi închipui că vîntul purificator al entropiei va sufla iarăşi, nestingherit şi stingher peste pustia haosului?... Şi visezi probabil că acest Pom, aproape împietrit al nimicului, care este acum Universul, va rodi o sămînţă de negentropie, un fruct al Totului? Nu, Sebastian, astea sînt metafore. Trebuia să vină sfîrşitul timpului şi noi ne amăgeam că am uitat! Sîntem pe ultima pagină...

– Şi... atunci... acum... ce se va întîmpla?

– Ştii bine că nu se va întîmpla nimic. Nimic nu se va întîmpla, nicicînd, **nimic**.

– Şi cum vom recunoaşte ultimul moment?

– Oare îl vom recunoaşte?

Crezi că îl vom putea recunoaşte?

Stephen King

Omul care tunde iarba

În ultimii ani, Harold Parkette fusese tot timpul mîndru de gazonul său. Era proprietarul unei maşini masive de tuns iarba, marca Silver. Plătea un băiat din vecini cu cinci dolari pentru un tuns. În ziua respectivă, Harold Parkette urmărea la radio, cu o bere în mînă, meciul lui Red Sox din Boston; Dumnezeu era bun şi ştia că lumea, inclusiv gazonul său, era în regulă. În ultimul an, însă, pe la mijlocul lui octombrie, destinul îi jucase o festă urîtă lui Harold Parkette. În timp ce puştiul tundea iarba pentru ultima dată în acel an, cîinele domnului Carstonmayer fugărise pisica domnului Smith exact sub maşina de tuns iarba.

Fiica lui Harold şi-a turnat cu această ocazie un sfert de cherry peste noua ei jachetă, iar soţia sa a avut coşmaruri timp de o săptămînă; deşi venise cînd totul se întîmplase deja, a avut suficient timp ca să vadă cum Harold şi puştiul, verde la faţă, curăţau cuţitele maşinii. Fiică-sa şi cu doamna Smith asistau plîngînd. Alicia îşi făcuse timp să-şi schimbe pantalonii pe o pereche de blugi. Era îndrăgostită lulea de puşti.

După ce ascultase timp de o săptămînă gemetele nocturne ale soţiei sale, se hotărî să scape de maşina de tuns iarba. N-avea neapărat nevoie de aşa ceva. Anul acesta închiriase un băiat, la anu' avea să închirieze pur şi simplu un băiat şi o maşină de tuns iarba şi poate că aşa Carla avea să înceteze să mai geamă în somn. Poate că avea chiar să se culce din nou cu el.

Aşa că duse maşina la Phil Sunoco; el şi cu Phil se tocmiseră la preţ. Harold se alese cu un cauciuc nou şi un rezervor plin cu benzină, iar Phil expuse maşina pe o pompă de benzină, cu menţiunea, scrisă de mînă pe un bileţel, cum că este de vînzare.

Iar anul acesta, Harold amînase în mod repetat tunsul gazonului. Cînd se decise să-l sune în sfîrşit pe băiat, mama acestuia îi comunicase că era plecat la facultate. Harold scuturâ din cap. Se duse la frigider să pescuiască o bere. Dumnezeule, cum a trecut timpul, nu-i aşa?

Amînase angajarea unui băiat nou, se scurse şi luna mai, apoi iunie, iar Red Sox se învîrtea în jurul locului patru. La sfîrşit de săptămînă se odihnea pe verandă, privind la şirul fără capăt de golănaşi (pe care nu-i mai văzuse în viaţa lui) ce o scoteau pe fică-sa la cinematograf, şi iarba creştea; era o vară propice – trei zile însorite erau urmate de o zi cu ploaie, o ploaie blîndă, venind cu o regularitate de ceasornic.

La mijlocul lui iulie, gazonul arăta mai degrabă a poiană, decît a curte de periferie. Jack Carstonmayer începuse să facă tot felul de bancuri, nu prea amuzante de altfel, despre preţul finului şi al lucernei, dar fiica de patru ani a lui Dan Simth căpătase obiceiul de a se ascunde la el în curte.

Într-o zi de sfîrşit de iulie, cînd Harold ieşi la pauza meciului în spatele casei, văzu un sconces tolănit pe drumeagul din fundul curţii.

Hotărî că sosise timpul. Stinse radioul, luă ziarul şi căută la mica publicitate. La rubrica de slujbe ocazionale, găsi următorul anunţ. „Tund iarba la preţuri moderate. Tel. 7762390".

Harold formă numărul. Se aşteptă să audă vocea vreunei casnice ce tocmai închise aspiratorul şi avea să zbiere după fiu-său. În locul acesteia auzi o voce profesionistă, comunicînd sec:

„Pastoral Greenery and Outdoor Services... cu ce vă putem servi?"

Harold îi povesti vocii cam ce ar putea face Pastoral Greenery pentru el. Oare lucrurile merseseră atît de departe, încît oamenii care tundeau iarba îşi deschideau acum propriile afaceri şi-şi angajau personal? Întrebă de preţuri şi vocea îi numi o sumă modică.

Puse receptorul în furcă, nu fără o oarecare stare de indispoziţie. Se întoarse în verandă. Se aşeză şi deschise radioul, îşi trecu privirea de pe gazonul neîngrijit pe norii de sîmbătă după-amiază. Carla şi Alicia erau la soacră-sa. Era singur acasă. Avea să fie o surpriză plăcută dacă băiatul ce avea să sosească va fi terminat înainte de venirea lor.

Deschise o cutie de bere şi oftă, căci Dick Drago fusese înlocuit cu o rezervă care imediat după aceea ratase lovitura. O briză blîndă trecu peste terasă. Greierii cîntau în iarba înaltă. Harold mormăi ceva despre Dick Drago, apoi aţipi.

O jumătate de oră mai tîrziu, soneria îl făcu să sară în picioare. Răsturnă cutia de bere.

Un bărbat obez, îmbrăcat într-o salopetă cu pete verzi stătea în faţa verandei şi moflăia o scobitoare. Burta sa se profila într-o asemenea măsură sub salopetă, încît lui Harold i se păru că înghiţise o minge de baschet.

– Da? întrebă Harold Parkette, pe jumătate adormit.

Bărbatul rînji, îşi împinse scobitoarea dintr-un colţ al gurii în celălalt şi-şi împinse şapca de bass-ball pe ceafă. Pa şapca lui observă o pată proaspătă de ulei. Stătea acum rînjind în faţa lui Harold, duhnind a iarbă, ulei şi pămînt.

– M-a trimis Pastoral, amice spuse joial, în timp ce-şi scărpina dosul. Dumneata ai sunat, nu-i aşa. Nu-i aşa, amice? Nu înceta să rînjească.

– Ah, gazonul... Dumneavoastră? Harold îl privi nedumerit.

– Eu, normal! Omul-care-tunde-iarba suflă un ris proaspăt spre faţa buhăită de somn a lui Harold.

Harold se dădu neputincios deoparte, iar omul-care-tunde-iarba tropăi prin hol, apoi prin sufragerie şi bucătărie pînă la terasa din spatele casei. Acum că omul venise, totul era în regulă. Mai văzuse astfel de tipi, ăştia lucrează la canalizare şi la depanări, pe autostradă. În fiecare minut liber se proptesc în lopată, fumează Lucky Strike sau Camel, se uită la tine ca şi cum ar fi buricul pămîntului. Sînt în stare, pentru cinci dolari, să-ţi pocească mutra sau să se culce cu nevastă-ta, oricînd le-ar veni cheful. Harold simţise întotdeauna un pic de teamă în faţa unor astfel de indivizi. Ei sînt întotdeauna bronzaţi, au o reţea de riduri în jurul ochilor; ei ştiu întotdeauna ce au de făcut.

– Nu-i o muncă prea plăcută, acolo, în spatele casei, spuse el, coborînd fără să-şi dea seama, tonul. Este un teren pătrat, n-are denivelări, dar iarba a crescut cam mare. Vocea i se întoarse la tonul normal. Se surpinse scuzîndu-se:

– Cred că l-am cam neglijat.

– Nici o dificultate, amice. Nici un efort. Excelent, excelent. Omul-care-tunde-iarba rînji; în ochii săi se citeau o mie de bancuri de comis voiajor.

– Cu cît mai înaltă, cu atît mai bine. Ai un pămînt sănătos, pe Circe. O spun întotdeauna.

– Pe *Circe*?

Omul-care-tunde-iarba se întoarse brusc spre radio.

– Suporter de-a lui Red Sox? Eu ţin cu Yankees. Tropăi înapoi prin casă, spre autotren. Harold îl urmări cu sentimente amestecate. Se aşeză din nou în fotoliu şi se uită reprobator la cutia de bere răsturnată sub masă.

„Nici o *dificultate*... nici un efort"

Deschise ziarul la pagina financiară şi consultă rezultatele şedinţei de licitaţie valutară. Ca un bun republican ce era, îi considera pe experţii de pe Wall–Street drept cel puţin nişte semizei.

(Pe *Circe*?)

.. Şi-şi dorise deseori să poată înţelege mai bine „cuvîntul" care nu era transmis pe tăbliţele de piatră coborîte de pe munte şi ascuns în spatele unor abrevieri enigmatice, precum pct. şi KDK şi 3,28 pînă la 2/3. Cumpărase odată trei acţiuni de la o firmă pe nume MIdwest Bisanburgers, Inc; avea să dea faliment în 1968. Pierduse întreaga sa investiţie de 75 de dolari. Acum citea că tocmai cursul acţiunilor Bisanburgers erau în creştere. Semnalele viitorului. Vorbise deseori despre astea cu Sammy, barmanul de la Goldish Bowwl. După părerea lui Sammy ghinionul său fusese că acţionase cu cinci ani înaintea timpului său şi că ar fi trebuit să...

Un uruit brusc, ca de rachetă, îl smulse din toropeala în care tocmai se cufundase.

Harold sări ca ars în picioare, răsturnă un scaun şi privi sălbatic în jur.

– Asta vrea să fie o maşină de tuns iarba? întrebă Harold Parkette pereţii bucătăriei. Dumnezeule, este asta o maşină de tuns iarba?

Străbătu în fugă casa. Se holbă prin crăpătura uşii la ce se petrecea afară. Acolo nu se afla decît o camionetă prăpădită, pe flancul căreia cineva măzgălise inscripţia „Pastoral Greenery, Inc.". Uruitul venea acum din spate. Harold alergă iarăşi prin casă, pătrunse în verandă şi rămase ca prins în cutie.

Era obscen.

Era o travestire.

Maşina rablagită, roşie, pe care o adusese grăsanul cu camioneta, funcţiona singură, nimeni n-o împingea. Într-adevăr, nimeni nu se afla în jurul maşinii. Alerga delirant peste gazonul jalnic al lui Harold Parkette; ca un diavol roşu şi răzbunător, descins direct din iad. Urla în felul halucinant al unei nebunii mecanice. Harold se simţi înmuiat de frică. Mirosul răscopt de fîn cosit plutea gros în aer.

Dar marea obscenitate o reprezenta omul-care-tunde-iarba.

Îşi dezbrăcase hainele. Toate le pusese, bine împăturite, în scăldătoarea pentru păsări (acum goală) din mijlocul grădinii. Gol şi pătat de verdeaţă, se tîra la un metru şi jumătate în spatele maşinii. Înfuleca iarba cosită. Pe bărbie îi curgea o zeamă verde ce picura apoi pe burta sa atîrnîndă, şi de fiecare dată cînd maşina dădea cotul, se ridica, sărea în sus în mod ciudat, apoi se arunca din nou la pămînt.

Stai! Urlă Harold Parkette. Încetează!

Dar omul-care-tunde-iarba nu reacţiona. Iar viu-coloratul său ajutor nu părea să încetinească. Ba dimpotrivă. Lacoma gură de oţel părea că rînjeşte spre Harold.

Atunci, Harold văzu cîrtiţa. Trebuie să se fi ascuns din calea maşinii, paralizată de frică, într-o fîşie de iarbă, cît pe-aci să fie măcelărită. Alerga peste o dungă de gazon tuns, către verandă, la adăpost; un ghemotoc maroniu cuprins de panică.

Maşina de tuns iarbă se întoarse.

Uruind, trecu peste cîrtiţă şi scuipă o dungă de blană, ceea ce-i aminti lui Harold de pisica lui Carstonmayer. Cîrtiţa era anihiliată, astfel că maşina se aruncă din nou asupra muncii sale principale.

Omul-care-tunde-iarba se tîra cu rapiditate în urmă, gura plină cu iarbă. Harold rămase ca paralizat de scîrbă. Acţiunile, anunţurile publicitare, firma Bisanburgers erau uitate cu toul. Putea să vadă cu precizie cum imensa burtă atîrnată a grăsanului devenea tot mai mare. Omul-care-tunde-iarba înghiţi cîrtiţa.

Acesta fu momentul în care Harold Parkette se sprijini de uşă, observînd cum leşina, cum leşinase deja.

Se prăbuşi, căzînd pe spate, în verandă. Închise ochii...

Cineva îl scutură. Carla era cea care-l scutura. Nu spălase vasele, nu dădusese gunoiul, Carla avea să se supere, da' asta era în regulă, cît timp ea îl trezea, îl scotea din acest coşmar şi-l aducea înapoi, în lumea normală; drăguţa şi normala Carla, cu port-jartierele ei

Carla avea dinţişori de veveriţă, dar pe aceşti dinţi erau...

Peri!

Peri verzi creşteau pe aceşti dinţi. Semăna cu...

Iarbă?

– O, Dumnezeule, spuse Harold.

Alteşinat, amice, aşa-i? Omul-care-tunde-iarba se aplecase peste el. Rînjea cu dinţii săi păroşi. Buzele şi bărbia erau păroase. Totul era păros, şi verde. Totul puteau a iarbă şi gaze de eşapament şi a linişte mult prea bruscă.

Harold se ridică chinuit. Se holbă la maşina cea mută. Întregul gazon fusese tuns corect. Harold observă, cu o senzaţie neplăcută, că nu există fîn de adunat. Se uită cu coada ochiului la omul-care-tunde-iarba şi tresări. Era gol-goluţ, tot gras, tot fioros. Firişoare verzi i se scurgeau pe la colţurile gurii.

– Ce este asta? implora Harold.

Omul-care-tunde-iarba arătă spre gazon.

– Asta de aici? Ei, asta-i o chestie nouă pe care o testează şefu'. Şi merge, amice, tare bine merge. Noi împuşcăm doi iepuri dintr-un foc. Ne apropiem tot mai mult de stadiul final şi în acelaşi timp scoatem şi bani din asta, bani cu care ne finanţăm acţiunile. Înţelegi ce vreau să spun? Bineînţeles că din cînd în cînd mai dăm şi peste cîte un client care nu înţelege... unii habar n-au ce înseamnă performanţă, nu-i aşa? Da', şefu' se declară mereu nemulţumit cu o victimă. O victimă care contribuie la mersul nestingherit al lucrurilor... dacă înţelegi ce vreau să spun.

Harold nu spuse nimic. Un singur cuvînt reverbera ca un ecou în urechile sale. Acest cuvînt era „victimă". Revăzu cu ochii minţii cum maşina aceea roşie, uzată, scupase cîrtiţa afară din ea. Se ridică încet, tremurînd ca un baraj.

Bineînţeles, spuse Harold. Îi veni în minte un vers de pe discurile folk-rock ale Aliciei:

– Dumnezeu să ocrotească iarba.

Omul-care-tunde-iarba se plezni peste coapse – care aveau culoarea merelor de vară.

– E tare, amice, pe cuvînt, e al naibii de tare. Observ că eşti de partea cea bună, pot să-mi notez chestia, cînd ajung la birou? Am putea s-o folosim ca reclamă.

Bineînţeles, spuse Harold. Se retrase spre uşă şi-şi dădu toată silinţa să menţină un zîmbet ce i se părea că se dizolvă.

– Daţi-i liniştit înainte. Cred că eu am să mă culc puţin...

– E a regulă, amice, spuse omul-care-tunde-iarba şi se rîdea greoi. Harold observă şanţul neobişnuit de adînc între primul şi al doilea deget de la picior, ca şi cum picioarele sale...

– Prima oară, pe oricare dintre clienţi îi afectează într-o oră, spuse omul-care-tunde-iarba, dar te obişnuieşti cu asta.

Privi cu atenţie figura grosieră a lui Harold.

– Poate vrei să încerci şi tu odată. Bossul încurajează noile talente.

– Boss-ul, şopti Harold, părăsit de puteri.

Omul-care-tunde-iarba se opri la baza treptelor şi îl fixă pe Harold cu îngăduinţă.

– Pe bune, amice. Spune dacă vrei. Pot să-mi închipui că te-ai gîndit deja... Dumnezeu să ocrotească iarba şi tot restul...

Harold elătmă energie din cap. Omul-care-tunde-iarba rîse.

– Pan. Pan este şefu'. Execută o mică săritură, apoi o fandare pe iarba proaspăt tunsă. Maşina se trezi la viaţă şi începu să ruleze în jurul casei.

– Vecinii... începu Harold, dar omul-care-tunde-iarba făcu un semn cu mîna, plin de bună-dispoziţie şi dispăru.

În faţa urla maşina de tuns iarba. Harold Parkette refuza să privească, ca şi cum prin aceasta putea să nege grotescul spectacol la care asista, probabil, Carstonmayer şi Smith (ambii democraţi jalnici), cu privirile îngrozite şi în acelaşi timp reprobatoare, de genul: „şi ţi-am spus că aşa o să se întîmple".

În loc să se uite, Harold se duse la telefon, ridică receptorul şi chemă staţia de poliţie.

– Sergentul Hall, spuse vocea de la celălalt capăt.

Harold îşi astupă urechea liberă cu buricul degetului şi spuse:

– Numele meu este Harold Parkette. Adresa mea e 1421 East Endicott Street. vreau să anunţ că... Ce? Ce voia să reclame? Un om tocmai îmi siluieşte gazonul, mi-l omoară şi lucrează pentru un gagiu pe nume Pan şi are picioarele precum ale un paracopitat.

– Da, domnule Parkette? inspiraţia îi secătuise.

– Vreau să anunţ un caz de tulburare a ordinii publice.

–... A ordinii publice? repetă sergentul Hall.

– Da. La mine se află un om care-mi tunde gazonul. Este în... hm, costumul lui Adam.

– Vreţi să spuneţi că e gol? întrebă sergentul Hall cu un ton în acelaşi timp circumspect şi politicos.

– Gol! înceuviinţă Harold, cramponîndu-se de capetele sfîşiate ale psihicului uman normal.

– Gol, dezbrăcat, gol, puşcă. Pe gazonul din faţa casei. Pentru numele lui Dumnezeu, vreţi să trimiteţi pe cineva încoace?

Adresa era 1421 West Endicott? întrebă sergentul năucit.

– East! ţipă Harold. Doamne Dumnezeule...

– Şi puteţi afirma fără dubiu că este gol? Puteţi să-i vedeţi... eh...organele genitale şi aşa mai departe?

Harold încercă să articuleze cuvintele. Nu reuşi decît să gîgîie. Zgomotul maşinii aceleia nebune părea să devină tot mai asurzitor acoperind orice alt sunet din Univers. Simţi că îşi iese din minţi.

– Vreţi vă rog să vorbiţi mai tare, mormăi sergentul Hall, la dumneavoastră este un zgomot infernal şi...

Uşa din faţa fu pleznită de perete.

Harold privi peste umăr. Văzu cum prietenul motoizat al omului-care-tunde-iarba înainta peste prag. În urmă venea însuşi omul-care-tunde-iarba. Tot nud. Cu senzaţia că nebunia îl prindea pe-aproape, Harold obseevă că părul pubian al bărbatului avea o culoare verde, învîrtea şapca de bass-ball pe degetul arătător.

– Asta a fost o greşeală, amice, spuse omul-care-tunde-iarba cu reproş. Trebuia să te opreşti la „Dumnezeu să binecuvînteze iarba".

– Alo? Alo, domnule Parkette...

Receptorul căzu din mîna lipsită de putere a lui Harold. Maşina de tuns iarbă se îndrepta spre el, trecînd peste mocheta indiană a Carlei şi scuipînd fire textile groase, maronii.

Harold privi înmărmurit la maşină, cu acea fascinaţie a iepurelui în faţa şarpelui... pînă cînd maşina ajunse la măsuţa de servit cafea. O dădu la o parte, prinzînd totodată şi un picior pe care-l transformă în aşchii şi rumeguş.

Harold se căţără peste spătarul fotoliului său şi începu să se retragă spre bucătărie, în timp ce se apăra cu fotoliul.

– Asta nu rezolvă nimic, amice, spuse omul-care-tunde-iarba prietenos. „În afară de asta, ar putea să facă murdărie. Dacă mi-ai arăta acum unde ţii cel mai ascuţit cuţit de măcelar, am putea să sacrificăm victima fără nici un pic de durere... cred că putem folosi bazinetul în care se scaldă păsărelele... şi după aceea..."

Harold împinse scaunul către maşina de tuns iarba – care se ţinuse în tot acest răstimp deoparte, în timp ce omul-care-tunde-iarba atrăsese atenţia asupra lui – şi evadă prin coridor. Maşina de tuns iarbă înconjură uruind scaunul, expulzînd gaze de eşapament. Cînd Harold deschise uşa verandei şi sări treptele, o auzi – dar o şi mirosi, o simţi – exact la călcîiele sale.

Maşina de tuns iarbă zăngăni pe treapta de sus, luîndu-şi avînt precum schiorii. Harold sprintă peste iarba proaspăt costiă, însă totuşi prea multe beri şi prea multe somnuri de după-amiază atîrnau greu. Putea să simtă cum se apropie de el, cum îi respiră în ceafă şi atunci se întoarse şi se împiedică în propriile picioare.

Ultimul lucru pe care-l văzu Harold Parkette, fu botul tînjit al maşnii, care dădu înapoi, arătîndu-şi cuţitele strălucitoare, pătate de verdeaţă, şi peste aceasta faţa grăsuna a omuli-care-tunde-iarba, care-şi scutura capul bine dispus.

– „Ceva atît de infernal n-am mai văzut nicioată", spuse locotenentul Goodwin, cînd se făcură ultimele fotografii. Făcu semn celor doi bărbaţi în halate albe care începură să care un coş peste gazon.

– „Povestea ceva despre un tip gol-puşcă care a fost acum mai puţin de două ore pe gazonul său".

– „Vorbeşti serios?" se miră poliţistul Cooley.

– „Da, sigur. Unul dintre vecini a sunat şi el. Carstonmayer este numele tipului. E de părere că a fost chair Parkette. Poate că el era, Cooley. Poate".

– „Domnule?"

– „Cred că a înnebunit de la căldură", spuse Goodwin cu seriozitate şi-şi lovi fruntea cu degetul. „Schizofrenie blestemată".

– „Da, domnule", spuse Cooley plin de respect.

– „Unde este restul din el?" întrebă unul din oamenii în alb.

– „În căldătoarea pentru păsări", spuse Goodwin. Se uită fix spre cer.

– „Aţi spus căldătoarea pentru păsări?" întebă omul în alb.

– „Da, aşa am zis", replică lt. Goodwin. Poliţistul Cooley privi spre căldătoare şi deveni deodată alb ca varul.

– „Trebuia să fi fost un maniac sexual", spuse lt. Goodwin.

– „Amprente?" întrebă Cooley răguşit.

– „Puteai să întrebi la fel de bine de urme de paşi", zise Goodwin, arătînd spre gazonul proaspăt tuns.

Din gîtul poliţistului Cooley se auzi un hîrîit ciudat. Lt. Goodwin îşi vîrî mîinile în buzunare şi se legănă pe călcîie.

– „Lumea", spuse el cu seriozitate", este plină de nebuni. Să nu uiţi asta niciodată, Cooley. Schizofrenici. Băieţii de la Laboratorul criminalistic spun că cineva l-a gonit pe Parkette, prin propria-i sufragerie, cu o maşină de tuns iarbă. Poţi să-ţi imaginezi aşa ceva?"

– „Nu, domnule", spuse Cooley.

Goodwin îşi trecu privirea peste gazonul tuns cu grijă, al lui Harold Parkette. Exact ca-n bancul cu tipul care, văzînd un suedez brunet, a spus că ală-i sigur un norvegian cu altă culoare a părului".

Goodwin se plimbă în jurul casei. Cooley îl urma. În urma lor plutea plăcutul miros de fîn proaspăt cosit.

traducere şi adaptare de
Paul TATOMIR

Ovidiu BUFNILĂ

Un mecanism delicat al durerii

Drapaţi în negru. Falduri. Aer grav. Cîte-o privire furişă, grăbită. Iscoditoare. Aşteptînd cu sufletul la gură. Poate un gest de bunăvoinţă din partea notarului. Un semn că da, e bine. Semnul nu vine. Notarul cască gura la tablourile de pe pereţi, să-şi facă o idee. Sigur că sînt originale, ce crede?! E pleşuv notarul şi merge foarte des la toaletă. Se scuză cu un zîmbet tîmp. Îşi cercetează din cînd în cînd ceasul cu lanţ de argint. Nerăbdător. Stingherit. Îl vînează o grămadă de rude dar el nimic, e mormînt.

Mătuşile, unchii, fraţii, surorile, fiii, fiicele, nepoţii, nepoatele, tot zgîndăresc amintirea bunicului. Un om cu un suflet mare, mare de tot , nu-i aşa?

– Ehei, cînd îmi aduc aminte ce nebunii mai făceam!

Nimeni nu-şi aduce aminte de aşa ceva dar zîmbesc cu toţii, plini de îngăduinţă. O fi dom'le, parcă mai poţi să contrazici pe careva?!

– Vă mai aduceţi aminte ce ne mai cînta la trompetă?!

Sînt cu toţii de acord. Cînta nemaipomenit. Aşa au aflat ei de Buber Miley şi Cootie Williams, trompetişti de peste ocean.

– Am avut nişte discuri cu ei! minte o mătuşă, oftînd şi dînd ochii peste cap. Da, da, o nebunie!

Şi se învîrt cu toţii prin faţa vitrinei în care zace trompeta bunicului. O evaluează din ochi. În afara casei, este cel mai de preţ obiect, din întreg catalogul moştenirii. Mătuşa cu discurile mai povesteşte cîteva întîmplări cu Dizzy Gillespie şi-şi aprinde o ţigară. Pufăie ca o locomotivă cu cărbuni, observă o altă mătuşă, ascuţită, lungană, cu ghete de polo în picioare. O sportivă, ce mai! Se caţără prin copaci, să aibă o vedere de ansamblu. Aleargă în pod să simtă răcoarea copilăriei. O leagănă amintirile. Bicicleta cu claxon de Mercedes tip 1901, ehei, ce vremuri! Bereta de Marinel! Marinel? Întocmai!

– N-a spus nimănui nimic, se plînge un unchi. Să fi aflat măcar pe cine preferă. Mi-e teamă că testamentul ne va aduce surprize neplăcute. Dacă aş primi terenul din jurul casei aş construi, de pildă, un parc de distracţii!

– Prostii, dragă! E un loc atît de minunat, atît de liniştit! Drapaţi în negru. Cămăşi albe. Batiste albe la butonieră. Răsuflări întretăiate. Cîte-un telefon pe furiş, aşteaptă dragă, o să-ţi comunic, nu te impacienta.

Şi căutări asidue.

– Se spune c-ar fi ceva aur ascuns într-unul din pereţi! Aţi auzit ceva despre asta?

– Chiar dac'ar fi, ne-ar trebui un buldozer!

– Nicidecum! Am eu o metodă specială! Şi aşa, confidenţial vă zic, mi-am adus pentru orice eventualitate, un tîmăcop. Îl am în portbagaj. Am putea încerca la sfîrşit. Numai să plece lumea.

Se servesc cafele şi ceaiuri fierbinţi cu lămîie. Şi cornuleţe. Notarul tace mîlc. Se opreşte în faţa cîte unui tablou. Se dă doi paşi în spate. Murmură ceva. Nimeni nu înţelege ce anume. Pare mulţumit. Atinge cu degetul, uşor înfiorat, rama fiecărui tablou. nici nu ia în seamă trompeta. Asta ar putea însemna ceva, nu?

–Ştiţi că bunicul avea un hobby?

– Nu mai spune, care?

– Cu trompeta asta, nu ştiţi?

– Acum aud pentru prima oară!

– Nu se poate!

Motto:

„Vezi, dragul meu Trotta, îi spune împăratul, situaţia este într-adevăr neplăcută. Dar nici unul din noi doi n-a ieşit prost din afacerea asta. Să lăsăm povestea aşa."

Gerhard Prause

Retortele de

Rp. Prin simplă rostire ori scriere (cine ştie, poate chiar şi fără de ele atunci cînd gîndul e vorbă... – şopteşte magicianul, care pretinde la reprezentaţii că a aflat prin farmec ceea ce ştie – spre uimirea naivilor, iar nu prin scamatorie, de la cei cu care a împînzit galeria şi cu care, după spectacol îi trage cîte-o foiţă să-i scuture de mărunţişul ciordit în înghesuială, la intrare ori ieşire), nu, la circ nu e suficient gîndul! Fapta este totul, Cuvîntul! Fiindcă altfel, ceea ce este numai în cap reprezintă doar posibilitate, potenţă, valenţă sau cum vrei să-i spui, însă numai Cuvîntul scoate din haos şi luminează – REVELĂ – oferind circuitului informaţiilor, dăruind prin semeni semenilor şi prin clipă Istoriei. Cuvîntul!

Rostire ori scriere, deci. Tot ceea ce ai pronunţat DEVINE printr-o poetică înfiripînd fiinţarea – se toarce firul poveştii, o casă ideii în care aceasta petrece. Scenele se perindă în ordinea dată şi mistificatorii: regizorii, decoratorii, actorii, montajul de sunet şi lumină, cel care rupe biletele la intrare, puicuţele cu bomboane... agricole şi „gumă", trecînd „aranjate" printre rînduri, cu fustiţele de-o palmă, să-şi expună pulpiţele apetisante – cu toţii contribuie. Înscenarea se înfiripă pe marginea scenariului dat: – Astă seară se joacă **Oedip-rege.** – De cine, dragă? – De Sofocle, sau: – Astă seară se joacă **Marat.** SE JOACĂ!

Se **joacă** asediul Troiei, **căderea Constantinopolului**, uciderea pruncilor, **răpirea din serai** sau execuţia lui Carol I. **Remember!**

Şi în vreme ce protagonistul urcă muntele eşafodului cu călăul în circă (viziune regizorală „modernă"), carnavalul pestriţ dansează şi cîntă-n hohote pe leitmotivul „improvizaţiei" pregătite la repetiţii cu multă grijă, ca să fie cît mai „autentică", spontană. În vreme ce protagonis ul îşi dă ochii peste cap, leoarcă de sudoare, horcăind cu buretele îmbibat de o,at între dinţi (conform scenariului), condamnat de juriul constituit „ad-hoc" (consen nat la scena respectivă de autor) pentru delictul de înaltă trădare a Legilor Clanurilor (a încălcat consemnul, dezvăluind – fie şi sieşi – „adevărata faţă a celui ce nu poate fi cunoscut şi mai rămîne în viaţă"). El va fi dat de minciună prin întrebarea „de ce m-ai părăsit?". Ultimul „prognostic probabil" **nu s-a împlinit,** cum nu se împlinesc niciodată proorocirile celor cărora li se dezvăluie scenariul şi sînt atît de idioţi de deştepţi încît să întrezărească Autorul real în spatele scenariului, strigînd: „Eureka! Te-am prins de caftan! Eu sînt acela! Istoria mă plagiază!", fără a pricepe că prin atare profanare sfîşie vălul iluziei (pe de o parte, pe de altă parte) CONFUNDÎND particularul cu generalul, fiindcă, într-adevăr, „el este acela", dar „el" în accepţiunea în care TOŢI MEMBRII CLANULUI, LA UN LOC ŞI DE COMUN ACORD, tot carnavalul acesta, prin reprezentantul decernat – Unul, dar multiplu: Omul care îşi joacă rolul, şi „minunea" profeţiei nu se împlineşte (fiindcă „decanul", Blaga sau Kant, a păcătuit, prin TRUFIE – dînd dovadă că nu a învăţat nimic din experienţa înaintaşilor săi din Stagiria şi nu a fost în stare să abstragă esenţialul: că pînă şi bucoavnele după care se dau seminariile sînt perisabile; colectivele redacţionale se schimbă, şi cele noi au gusturi şi idei diferite, altceva înţeleg din scenariu, reprezintă alte agenţii de presă; este o greşeală de neiertat, la fel ca deconspirarea Legii, a-ţi imagina un corp profesoral imuabil şi a vorbi cu Istoria ca un decan etern al ei; podiumul care-ţi închipui că-ţi conferă o autoritate eternă este de mucava – un amănunt de butaforie asemeni eşafodului şi burgului din planul secund al scenei cu mulţimea pestriţă „piftată"-n fundal; cînd vorbim cu Istoria trebuie să ne manifestăm cu prudenţă şi modestie, ca nişte eterni ucenici ce ne aflăm, fiindcă Istoria ne va privi întotdeauna din vîrful unei columne ameţitor de înalte de unde chiar şi celor mai prejos dintre cei ce vor veni să-şi ţină diatriba, grandomania noastră festivă le va stîrni atîta milă şi silă încît nimic nu-i mai ridicol decît orgoliul nostru pigmeu înaintea Timpului). Dar dezertorul dintr-a cincea „palestiniană" (trimisă întru reprimarea ereziei) realizează şansa unică ce i s-a ivit de a modifica scenariul („sînt şi eu dăruit cu har") şi, adunînd mărturii, spre contrarierea stupidă a corpului regizoral desemnat, care, luat pe nepregătite se amuză (la început) de idee ca de o demistificare carnavalescă, de aceea lăsîndu-l să-şi continue bîlciul („cine ar putea lua în serios asemenea farsă"?) în vreme ce fariseul cu căutătură şireată îşi freacă mîinile sub anteriu şoptindu-şi în barbă că nu peste cinci ani, dar nici măcar peste cinci săptămîni doar dracu o să mai poată descîlci ghemul şi discerne ce-a fost cu adevărat de ce s-a adăugat ca simplă contrafacere şi că abia atunci va scoate şi el mărturiile cu semnătură adunate acum: probe incontestabile care vor transforma o poveste-parabolă circulînd prin folclorul carnavalesc în realitate faptică de netăgăduit.

Că toată această aiureală îl poate costa pe temerar viaţa, asta o cunoaşte prea bine, dar îşi asumă riscul, fiindcă numai gesturi ca acesta te urcă pe soclu (şi ce sînt soclurile altceva decît eşafoduri de butaforie). Cine are obrăznicia (curajul) să însceneze realitate, asemeni Absenţei, dezvăluie chipul şi nu mai poate rămîne în viaţă.

Jucăm diverse roluri într-o farsă burlescă, „încurajaţi" tacit de tarsieni care nu pîndesc decît momentul şi fraierul care să-i lanseze într-o escrocherie istorică.

– Uite că da!

– Avea el un număr special. Aşeza trompeta pe masă, se concentra şi trompeta cînta singură!

– Un truc, desigur!

– Nu mint. Pe cuvîntul meu!

Unii beau pe furiş cîte-un coniac din barul din sufragerie. E interzis? Nu. Vorbesc în şoaptă, cîţiva. Bîrfesc. Rude sărace, rude îndepărtate. Haine ponosite, călcate de mîntuială. Pantofi scîlciaţi, bine daţi cu cremă. Poate dă norocul peste ei, nu-i aşa?

Alţii deschid uşile dulapurilor ca din întîmplare. Le închid însă repede, au pe faţă un aer uşor vinovat. Se scuză, dau din umeri, se întîmplă.

– Nu ştiam că se ocupa de yoga!

– Nu era yoga!

– Nu înţeleg!

– Bunicul era preocupat de cîmpuri magnetice!

– O ţicneală de-a lui!

– Nu, nu! În şopron construia o maşinărie.

– Aha, am auzit eu ceva. O maşină zburătoare, un elicopter de două locuri, din lemn, nu?!

– Nu domnule. Nu era o maşinărie cu care să zbori!

Intervine o mătuşă aproape senilizată:

– Nu l-aţi văzut?

– Mă scuzaţi, vorbeam de maşinăria aceea care...

– Dar nu l-aţi văzut?

– Pe cine mă rog?

– Pe El! Adineaori a coborît în grădină. Nu mă înşel!

Notarul îşi drege vocea, să trecem în sala cea mare, zice plin de aplomb. Nu aduce trompeta?! Dac'o fură careva! Hei, aduceţi trompeta! Ceva mai tîrziu, nu vă grăbiţi, bate la ochi ! Un pahar cu apă vă rog! Se poate minerală? Cea de la robinet mă balonează! O mătuşă pufneşte în rîs. Doi unchi schimbă priviri piezişe, ce maimuţoi, notarul! Un copil tuşeşte. O mătuşă-şi scapă ochelarii pe podea. Linişte, ce naiba! Şi veniţi mai aproape! Oh, zice notarul, mi-am uitat ochelarii acasă. Să trimit să mi-i aducă, îmi cer scuze! Hait, maimuţoiul, face dinadins! Dar ce credeai?! Vrea şi el ceva, poţi să ştii!

Şi-n pauza nesperată se îmbulzesc cu toţii să admire trompeta. E din aur. Aur curat. Nu, ştiu eu, e doar suflată. Altfel de ce ar ţine-o sub cheie?! E din aur! Nu e.

– Ascultă, şopteşte unul, nu mi-aduc aminte să fi fost bunicul îndrăgostit de jazz. E o minciună!

– Sssst! Mai jigneşti pe careva!

– Ce să jignesc? Pe cine? Pe ăştia? Uită-te la ei!

– Parcă tu eşti altfel decît ei?!

– Hai dragă că exagerezi!

E foarte cald, e nemaipomenit de cald, remarcă cineva. Ia uite, vezi cum străluceşte trompeta?! Din cauza luminii solare! Lasă dragă, prostiile, soarele a apus acum trei ceasuri!

Trompeta arde mocnit. Notarul aproape-i leşinat. O mătuşă plînge emoţionată. Doi unchi îşi oferă unul altuia Rudotel. Şi trompeta arde mocnit. Pînă cînd se face scrum.

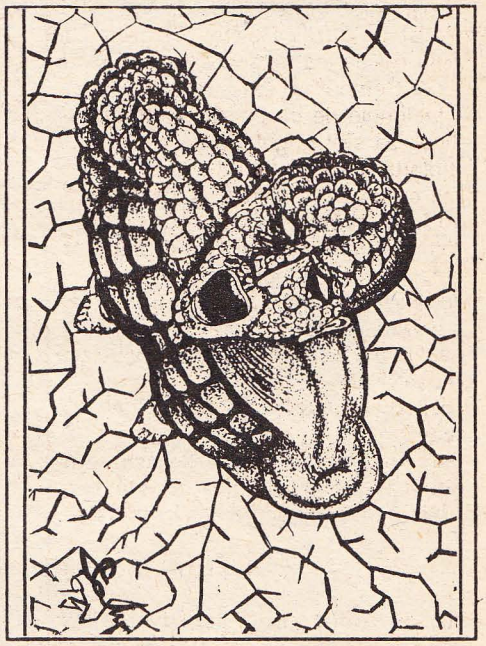

Absinthos şi Gesta

„Tu eşti"! îţi şoptesc aceştia. Dar dacă ai avea posibilitatea să-i asculţi mai mult, ai vedea că asta o spun tuturor: asta-i nada cu care ademenesc mărunţii peştişori şi broaştele pornite să se umfle la întrecere cu taurul – „ad majorem deii gloriam". Rolul lor este să sugereze în şoaptă, ţie, că eşti, spectatorilor: „Îl vedeţi? Eu l-am recunoscut încă de la început!". Şi în vreme ce tu „iei poză", petrecăreţii puşi pe tragice ghiduşii dau din capete ca papagalii: „Da – da, îl recunoaştem! El e!", convinşi că participă tot la o glumă după care se vor veseli nemaipomenit.

La scena de groază din dramaticul deznodămînt, doi „specialişti" se înfruntă doct lîngă locul de supliciu artizanal înjghebat, mutînd de ici, colo, discret, un coif, un coş cu ouă, elemente minore de decor. – „Hai, domne, nu mă mai enerva! Aici era! Ştiu sigur!", iar celălalt îl pune la loc încet: – „St! Taci! Aici era unde l-am pus eu! Nu deranja, că se joacă fără reluare"! (şi trage cu coada ochiului împrejur dacă „actorii pe viu" au sesizat dialogul incompatibil cu scenariul răbufnit din „culiscle în aer liber").

O înscenare. Şi, ca în orice transpunere există şi aici o recuzită, un scenariu, regizori, operatori şi... protagonişti. Cei care nu se potrivesc pe rol sînt schimbaţi cu discernămînt (Nu, nu e acesta!).

Marii tragedieni unşi cu toate alifiile: un Kierkegaard, un Pirandello, un Dostoievski, în genialitatea lor excentrică ascund singurul tertip cu care se poate urca de mai multe ori scara soclurilor pustii fără a juca rolul martirului, remediul ca să stai în prim-plan, sub reflectoare, fără să-ţi fringi totuşi gîtul: nu te opri la nici o contrafacere anume! Schimbă mereu măştile, carnavalesţe! (Celălalt „tertip" prin care ajungi pe eşafod fără să-ţi pierzi capul nu se poate obţine prin concurs. Rolul călăului este DAT.)

Scenarist şi interpret în opera „Paiaţele" de Leon Cavallo: **Omul**. Realitatea este precum el o face. Altfel, nu!

Hei, domnilor regizori universali, vă rog să-mi respectaţi contractul! Să nu trişaţi! Rolul meu e bine stabilit! Nici simplu figurant, nici multaşteptatul! Pentru rolul titular tariful este mai ridicat!

Dar aplecaţi-vă cu grijă asupra textului: piesa din seara asta se termină cu happy end! După atîţia ani de dus tava am devenit şi eu un specialist în regie! Vă rog să ne faceţi un spectacol pe cinste, că altfel, cum v-a zis-o şi Jean-Baptiste Rousseau: „Pour nos argents, nous siflons les acteurs"! La intrare, pe afiş scria că e vodevil! Vodevil am plătit, vodevil să ne daţi, nu horror, că de cînd cu living-ul şi happining-ul Hitchcock nu mai are cine ştie ce căutare! Şi apoi, fiecare gen cu publicul său, iar noi îl preferăm pe Pierre Richard în „Marele blond".

– Bine... concede Kriterion, în cazul în care mi-acceptaţi condiţiile şi sînteţi dispuşi a juca onest, voi ţese vraja mai departe. Dar, Demiurgos, nu ca data trecută, cînd cu crahul bancar! Şi să nu te mai aud cu ameninţări, că-ţi fac un scenariu de tragedie antică! În loc de Faust optimist iese o Fedră cu cap de Medusă, de nu se mai înţelege nimic! Vreau libertate de creaţie, dar LIBERTATE, fără tertipuri ingrate, că altfel degeaba-mi afişezi tu mie libertatea lumii „de pe scenă" dacă nu mi-o acorzi **mie**, creatorul ei. Şi cîtă vreme nu mi-o dai, orice discuţie despre curaj este o aiureală. Curajul, cînd nu este inconştienţă, e trufie şi fals. Curaj să ce? Să aperi? Să salvezi? Să dărîmi? Ce este curajul? Curajul Jertfei? Dar dacă jertfa cere curaj şi este curajul, atunci supravieţuirea ce? A fost curajos Luther, cînd a aruncat cu călimara sau Faust care a stat să se tocmească? Să te vinzi pentru o lume mai bună decît cea dată, dar a fost contractul respectat? La ce manieră?

Eu nu sînt nici Luther, nici Faust. Eu sînt eu însumi. Orb. Ca pisoii la naştere. Slab. Rătăcit.

Dă-mi puterea, Demiurgos, arată-mi calea, şi abia **după aceea** judecă-mă, cu amendamentul că de la Protagoras citire se ştie că elevii nerecunoscători sînt oglinda educaţiei profesorilor lor.

Cărţile adunate împrejur vorbesc cu tine. „Vezi lucrurile cum vorbesc"? întreabă Macedonski. Fiecare lucru din casa asta vorbeşte. Larii casei. Vechii lari ai gintei tale latine, clăditorii Cetăţii Eterne a Spiritului şi culturii unei Pax Romana de neînfrînt. O casă uriaşă ca un dom, construindu-se pe sine din sunete, cuvinte, legi. O casă pentru Logos.

„Iată la ce este bun un gol, iată la ce slujeşte o absenţă".

Tot ceea ce se rosteşte aici, devine. Iar ceea ce nu s-a rostit încă, este Lipsa. În spaţiul dintre pereţii vorbelor se învolbură vieţuitoarea cu ochii adînci. Casa vorbelor creşte triumfal, cu fiecare rostire, scoţînd din neant cu fiecare nouă firidă, cu fiecare zid adăugat, cu fiecare cameră. O fiinţă vie într-o armătură de material, de suav suport sonor, vizual, palpabil.

Să nu te temi că pereţii de vorbe sufocă Absenţa, acumulîndu-se tot mai masivi! Ideea nu există decît în lanţul (cromozomial? logic?) lanţului lor! Fără zidul de cuvînt, nici visul nu e! Dacă nu e Cuvînt, nimic nu e!

Cu cît casa creşte, cu atît cotloanele ei se înmulţesc, din ce în ce mai numeroase, germinînd în toate direcţiile, excelsior: morulă, gemulă, blastulă, embrion, plantulă, homuncul, arbore, om, societate, Istorie.

O snoavă în care se reflectă Totul. O lumină orbitoare în care micile întunericuri se întregesc.

A rosti!

Rostesc!

Iată Puterea!

Mihail GRĂMESCU

File din istoria literaturii SF anglo-saxone

File din istoria literaturii SF anglo-saxone
File din istoria literaturii SF anglo-saxone

14. Numerele magazinului Amazing Stories din august, septembrie și octombrie 1928 fac cunoscut un nou autor de SF, care avea să devină pentru mulți ani, cunoscutul și apreciatul Edward Elmer „Doc" Smith. „The Skylark of Space", care a fost publicat în aceste trei numere, fusese început de autor cu cîțiva ani în urmă, în 1915. O poveste de dragoste cu o oarecare Mrs Garby, care s-a dovedit prea puțin dotată pentru literatură, a întîrziat cariera viitorului autor de SF. După sursele citate de Sam Maskowitz, acest roman a fost plătit de către editori cu suma de 125 $, derizorie chiar pentru acele vremuri.

Edward Elmer Smith, născut la 2 mai 1890 în Wisconsin, moare la 31 august 1965, după ce a fost încoronat la Convenția Amatorilor din 1963, pentru întreaga sa operă. A făcut studii de inginerie chimică, înainte de a-și găsi o slujbă la Washington. În anul 1915, o întîlnește pe sora unui prieten de la Universitate, și se logodește într-un sfert de oră. În același an începe să redacteze „The Skylark of Space", în care sînt prezentate aventurile chimistului Richard Seaton (într-o epocă în care chimia încă nu fusese separată de fizică), inventatorul metalului X, și ale prietenului său, miliardarul Reynolds Crane, construind împreună primul vehicul interstelar. Un coleg de la laboratorul Seaton, Dr DuQuesne, deosebit de dotat dar cu o moralitate dubioasă, face tot posibilul pentru a fura această invenție. După un prim eșec, el nu ezită să o răpească pe Dorothy Vaneman, tînăra logodnica a lui Seaton. În scenariu apare o a doua tînără, Margaret Spencer, nava furată de la Seaton și Crane, fiind lansată în spațiu, avînd la bord pe cele două tinere și „banditul" Dr DuQuesne. Începe o urmărire amețitoare, cei doi prieteni reușind să salveze partea feminină a romanului. Din nefericire, ajunseseră prea departe în spațiu și sînt obligați să asolizeze pe o planetă, unde întîlnesc o rasă de umanoizi ostilă. Urmează o aventură extraordinară, à la Burrough, dar mult mai bogată în implicații științifice și gadgeturi tehnologice. Primirea de către public a fost extraordinară și E.E. „Doc" Smith a cunoscut imediat o nemaipomenită popularitate.

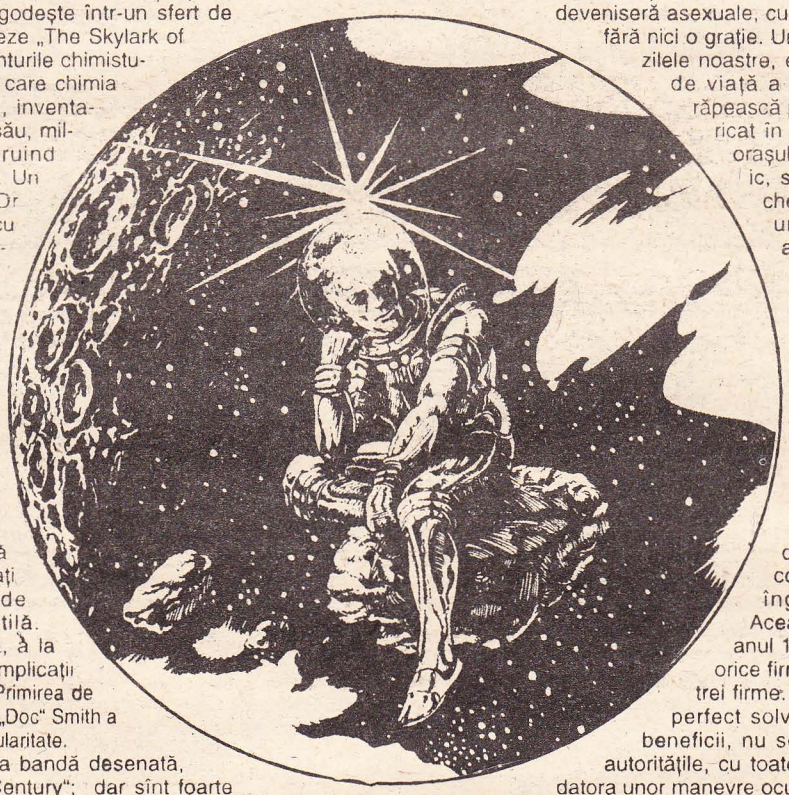

Mulți fani cunosc astăzi celebra bandă desenată, „Buck Rogers in the Twenty-fifth Century"; dar sînt foarte puțini cei care știu că originea sa se află în nuvela „Armageddon 2419 A.D.", de Philip Francis Nowlan, apărută în august 1928 în Amazing Stories. Este o excelentă povestire care, din punct de vedere al calităților narative, se află în mare avans pentru epoca sa. Povestește întîmplările lui Anthony Rogers (diminutivul „Buck" apare mai tîrziu), care, în anul 1927, inspira accidental un gaz radioactiv rămînînd în stare de animație suspendată cinci sute de ani. Se trezește și primul lucru pe care îl vede este o tînără, purtînd o centură antigravitațională și cîteva rachete propulsive, aterizînd în apropierea lui. Tema generală a poveștii este aceea a unei Americi cucerite de popoarele galbene și o rezistență dusă de „partizanii" americani. Apariția lui Back Rogers marchează o turnură decisivă în conflict, teritoriul Statelor Unite fiind curățat de invadatori, cu excepția a 15 orașe fortificate, ramase în mîinile Galbenilor. Acest sfîrșit cerea obligatoriu o continuare; aceasta a apărut în martie 1929, sub titlul „Te Airlords of Man" fiind consacrat victoriei Albilor. În acest text se găsește o previziune remarcabilă în domeniul armelor: „racheta atomică cu cap căutător". Puțin mai tîrziu, Joohn Dille Company i-a cerut lui Nowlan să scrie continuarea unei benzi desenate, dar Anthony Rogers fiind un nume prea lung, i se cere să fie transformat în Buck Rogers, devenind cunoscut în lumea întreagă.

În februarie 1929, este publicat un alt text avînd ca personaj principal ultimul om al planetei, cu deosebirea că acest cuvînt „ultimul" are un cu totul alt înțeles față de cel utilizat de Wertenbaker în nuvela sa. „The Last Man" era scrisă de un tînăr autor Wallance G. West, care n-a avut niciodată un prea mare succes în fandom, dar care a avut o lungă carieră. Gernsback, în cuvîntul său introductiv, scria: „După Kipling, femela este întotdeauna redutabila masculului... " Nuvela lui West trata o temă care astăzi este la modă, revolta femeilor împotriva bărbatului atotputernic. Autorul își imaginează cum tovarășele noastre reușesc să preia activitatea de guvernare sub pretextul de a evita războaiele. În continuare, grație cercetărilor din biologie, femeile pot procreea fără ajutorul bărbaților, relațiile sexuale devenind desuete, apoi complet interzise. În sfîrșit, suprapopularea care amenință lumea, obliga guvernul mondial feminin să decidă exterminarea bărbaților care nu mai aveau nici un rol esențial în cadrul societății, mulțumindu-se să păstreze cîteva exemplare în muzee și grădini zoologice. În momentul în care Wallance West își începe nuvela, nu mai rămăsese decît un singur mascul, M 1, care își petrecea zilele într-un muzeu, expus într-o cușcă de sticlă. Din fericire pentru el, un fenomen recesiv i se întîmpla unei femei din epoca sa. Femei, dspre care trebuie să știm că deveniseră asexuale, cu pieptul plat, fără nici o formă și fața fără nici o grație. Una din ele, respectînd canoanele din zilele noastre, este complet nemulțumită de modul de viață a celorlalte femei. Ea decide să-l răpească pe bărbat și grație explozibilului fabricat în timpuri străvechi, să arunce în aer orașul femeilor viitorului.. Decide, simbolic, să-și uite numărul nume pentru a o chema Eva. Trebuie remarcat că ideea unei asemenea anticipații nu era absurdă deoarece în Statele Unite exista o Societate Feminină foarte activă care se numea SCUM (Society for cutting up Men).

Într-o dimineață a lunii aprilie 1929, Gernsback a fost trezit de un telefon. Un reporter îi cerea să explice cauzele falimentului editurii sale. Gernsback a fost de-a dreptul trăsnit de această veste, cînd după cîteva minute i s-a confirmat într-adevăr că dăduse faliment. Totul nu fusese altceva decît manevra frauduloasă a unei companii concurente, doritoare să o înghită pe cea a lui Gernsback. Aceasta a profitat de o lege existentă în anul 1929 și care permitea să falimenteze orice firmă ce nu-și onora facturile către alte trei firme. Faptul că editura lui Gernsback era perfect solvabilă și chiar ușor aducătoare de beneficii, nu schimba cu nimic datele afacerii și autoritățile, cu toate că recunosc că acest faliment se datora unor manevre oculte ale concurenței, aplicau legea.

Începînd din aprilie 1929, pierde efectiv controlul asupra magazinului Amazing Stories, fiind înlocuit din funcția de redactor șef cu Arthur H. Lynch. Aceasta teoretic, pentru că redactarea practică a revistei este făcută de fostul său asistent, Dr. T.O. Conor Sloane. Acesta era un simpatic octogenar, ce se amuza teribil cu textele publicate în Amazing, din care nu credea o iotă, fie că erau călătorii în spațiu sau invenții. El urmează o politică de reeditare a lui Wells și Verne, începută de predecesorul său, publicînd și cîțiva scriitori noi: Dr. David H. Keller, Harl Vincent, Stanton A. Coblentz, Otis Aldebert Kline etc.

Singurul text demn de interes, apărut pînă la sfîrșitul anului 1929, a fost space-opera lui Leslie F. Stone, „Out of the Void", publicată în numerele din august și septembrie. Naratorul, în urma unei promenade pe cîmp, este capturat de cîțiva extratereștri, a căror navă asolizase pe Pămînt. Aceștia nu aveau nici un fel de intenții ostile, căutînd doar să intre în contact cu un pămîntean pentru a-i transmite un mesaj lui Pr. Rollins. Acesta, cu mai mulți ani în urmă, lansase o rachetă, invenție proprie, pilotată de asistenta sa Dana Gleason. Aceasta nu era altcineva decît fiica profesorului, iar în navă mai pătrunde ilegal și Richard Dor, îndrăgostit de frumoasa tînără. Romanul este povestea călătoriei spațiale și a aventurilor Danei și lui Richard pe planeta Abrui de pe care sosiseră extratereștrii. O nuvelă de aventuri destul de banală, dar care este citită cu plăcere.

Traducerea: Nicolae C. ARITON

(va urma)

Samuel R. DELANY

Timpul considerat ca o spirală de pietre prețioase

Fie zile pe ordonantă și secolele pe abscisă. Fixați un cadran. Dacă doriți, cadranul trei. M-am născut în cincizeci. Acum sîntem în șaptezeci și cinci.

M-au lăsat să plec din orfelinat la șaisprezece ani. Trăgîndu-mi numele cu care mă binecuvîntaseră (Harold Clancy Everet, eu, un biet puști; dar nu vă fie teamă, o să-mi recunoașteți stilul peste colinele Vermontului, am hotărît:

Eu și moș Michaels – care îmi dăduse o slujbă, la cererea **Documentului oficial** cu care te expediază orfelinatul – munceam la ferma de vaci a lui moș Michaels; asta însemna treisprezece mii trei sute șaizeci și două de Guernsey bălțate, toate adormite în coșciugele lor inoxidabile, hrănite și drogate cu lichidul roz ce se scurgea prin țevile transparente din plastic (era un lichid dulce și îți încleia palmele), impulsionate de stimulatoare electrice pe care le acționau mușchii, nici pe jumătate treze, și laptele curgînd singur în cisternele cromate. Asta era. Deci, hotărîrea (formulată pe cînd, într-o după-amiază, stăteam pe cîmp în rolul Omului cu Sapa, epuizat după trei ore de muncă fizică dură, contemplînd prin ceața oboselii mașinăria Universului): Cu tot Pămîntul, Marte și sateliții exteriori, ticsiți de oameni și alte chestii, existau și lucruri mai bune. Am decis să vad ce anume.

Așa încît, am furat cîteva cărți de credit a moșului, un elicopter de-al lui și o sticlă de trascau alb pe care și-l făcea singur, și am șters-o. Ați încercat vreodată, beat fiind, să aterizați cu un elicopter furat pe acoperișul lui Pan Am? Închisoarea, dirvala și cîteva contre dure au dus la înțelegeri. Însă, nu uitați, scumpilor: acum mai puțin de zece ani, am muncit trei ore cinstite la o fermă de vaci. Și nimeni nu mi-a mai spus vreodată Harold Calncy Everet.

Hanck Culafroy Eckles (roșcovana, puțin nehotărît, doi metri înălțime) ieși din camera de bagaje a portului spațial, purtînd într-o valijoară o grămadă de lucruri care nu-i aparțineau.

Lîngă el, Afaceristul spunea:

– Voi, tinerii din ziua de astăzi, mă neliniștiți. Fu zic să te întorci pe Bellona. Pentru că ai nenorocul cu blondina aia despre care îmi povesteai, nu trebuie să treci de pe o lume pe alta. Și să-ți mai abandonezi și slujba.

Hank se opri și zîmbi fără convingere.

– De fapt...

– Recunosc că voi, tinerii, aveți problemele voastre pe care noi, cei mai bătrîni, nu le înțelegem, dar trebuie să arăți responsabilitatea față de... Văzu că Hank se oprise înaintea unei uși pe care scria BĂRBAȚI. Eh! Bine! Zîmbi larg: Mi-a făcut plăcerea să te cunosc, Hank. Este nemaipomenit să găsești pe cineva cu care să merite să discuți, în timpul belșugatelor astea de traversări. Adio.

Peste zece minute, pe aceeași ușă, ieși Harmony C. Eventide, ceva mai puțin de doi metri înălțime (unul din tocurile false se rupsese, așa că le-am ascuns pe amîndouă sub niște prosoape din hîrtie), păr castaniu (nici frizerul meu nu mai știe culoarea adevărată), foarte energic și din epoca sa, îmbrăcat cu prostul gust care este atît de gustat, un tip cu care nu ar conversa nici un Om de Afaceri. Am luat elicopterul din port, pînă la clădirea Pan Am. (Da. Chiar așa. Beat mort.) Am coborît la Grand Central și am apucat-o pe strada patruzeci și doi spre Bulevardul Opt, cu o valijoară în care se aflau o grămadă de lucruri care nu-mi aparțineau.

Seara era sculptată în lumină.

Am traversat pavajul din plastic al Căii Albe – cred că lumina aia lăptoasă venită de sub picioare îi făcea pe toți să arate tare ciudat – printre mulțimea care urca în lifturi de la primul, al doilea și al treilea nivel de metrou (opstrezece ani, ieșiți din închisoare doar de o săptămînă, șterpeleam de la oameni, dar ușurel, încît să nu-și dea niciodată seama cînd se întîmplase), și m-am strecurat printr-un grup de școlărițe, care chicoteau și mestecau gumă, cu luminițe în păr, toate stînjenite, purtînd bluze dn plastic transparent, ce fuseseră din nou feminizate (am aflat că sînii reprezintă o problemă încă de prin secolul șaptesprezece), așa că m-am sgîit apreciativ; ele au chicotit și mai tare. Isuse, m-am gîndit, la vîrsta lor eram la o blestemată de fermă, și m-am oprit aici cu gîndul.

Banda de știri luminoasă ce cobora pe clădirea triunhgiulară a Corporației Comunicațiilor explica în engleza bazică cum senatorul Regina Abolafia se pregătea să-și înceapă andeta asupra Crimei Organizate din City. Doamne, cum așa de fericit că mă dezorganizează, încît nu știu cum să vă spun.

Mi-am cărat valijoara într-un bar lung și aglomerat de lîngă Bulevardul Nouă. Nu mai fusesem prin New York de doi ani, dar, în ultima mea călătorie, pe aici obișnuia să se vînture un tip care avea un adevărat talent în a scăpa de lucrurile ce nu-mi aparțineau, repede și fără riscuri. Nu aveam idee care ar fi fost șansele să-l mai găsesc. M-am strecurat printre o grămadă de indivizi carea beau bere. Din loc în loc, babe îmbrăcate șic, cu pești. Prin gălăgie răzbăteau șuvițe de fum, îmbibat de morfină. Cei mai bătrîni doreau numai apariția tinerilor. M-am îndreptat către tejghea, căutînd să atrag atenția unuia dintre omuleții în haină albă.

Tăcerea care s-a lăsat în spatele meu m-a făcut să mă întorc.

Purta un fel de rochie din voale, strînsă la gît și la încheieturi cu cleme din cupru (teribil de elegantă, la limita eleganței brațul stîng era dezgolit, cel drept acoperit cu sifon. Era încă și mai bine decît mine. Totuși, o astfel de demonstrație ostentativă a înțelegerii gustului unei alte persoane nu își găsea locul în barul respectiv. Consumatorii se prefăceau, pe cît puteau, că nu observă.

Tipa și-a arătat încheietura, oprind unghia de culoarea sîngelui deasupra unui fragment galben-portocaliu al brățării.

– Știi ce e acesta, domnule Eldrich? m-a întrebat; în același timp, vălul de pe fața ei a devenit translucid: ochii de gheață, sprîncenele negre.

Trei gînduri: (Unu) E un manechin, deoarece, venind de pe Bellona, citise în „Delta" un articol despre „hainele schimbătoare", a căror transparență sau opacitate era controlată de bijuteriile de pe mîini. (Doi). În timpul ultimei mele călătorii, cînd eram mai tînăr și mă numeam Harry Calamine Eldrich, n-am făcut nimic prea ilegal (deși mai uiți lucrurile astea); și nu puteam totuși crede că stătusem mai mult de o lună cu numele ăla. (Trei). Piatra care mi-o indicase...

–... Jasp? am întrebat.

Aștepta să spun mai multe; eu așteptam să-mi dea motive să spun ceea ce știam că așteaptă (pe cînd eram în închisoare, Henry James a fost autorul meu preferat. Pe cuvînt.)

– Jasp, a încuviințat ea.

– Jasp. Am redeschis ambiguitatea pe care se străduise să o destrame.

– ... Jasp... Ezita deja, bănuind că îi suspectase sinceritatea ca fiind falsă.

– Bine, Jasp. Mi-am dat însă seama, de pe chipul ei, că-mi surprinsese o expresie care îi dezvăluise, în sfîrșit, că știam că ea știe că știu.

– Cu cine mă confunzi, doamnă?

În luna aceea, Jasp era Cuvîntul.

„Jasp" era parola-codul-avertismentul pe care Menestrelii orașului (care cu o lună înainte cîntaseră „Opal" din dezastrele lor divine; auzisem Cuvîntul pe Marte și-l folosisem de trei ori, împreună cu alte chestii ingenioase, pentru a-mi fixa proprietatea asupra unor lucruri care nu erau chiar ale mele; și chiar și aici mă gîndeam la menestreli și la rănile lor) îl transmiteau din gură în gură pentru fraternitatea aceea vagă și șmecherească cu care fusesem amestecat (în diferite costume) în ultimii nouă ani. Cuvîntul se schimba la fiecare treizeci de zile; și pe măsură ce orele treceau, îl afla fiecare fîrtat de pe cele șase lumi și lumișoare. De obicei ți-l șoptea un vagabond însîngerat, prăbușindu-se în brațele tale, într-un gang întunecos; ți-l murmura cineva pe o alee retrasă; îți era mîzgălit pe un petec de hîrtie, pe care ți-l îndesa în palmă un individ care dipărea grăbit în mulțime. Iar în lumea aceea, Cuvîntul era: jasp.

Cîteva interpretări posibile:

Ajutor!
sau
Am nevoie de ajutor!
sau
Te pot ajuta!
sau
Ești urmărit!
sau
Nu te urmăresc, **întinde-o!**

Concluzia gramaticală: dacă Cuvîntul era folosit corespunzător, nu trebuia saă te gîndești de două ori la ce înseamnă într-o anume situație. Concluzia: nu trebuia să te încrezi în cineva care-l folosea impropriu.

Am așteptat-o să termine de așteptat.

A deschis un portofel.

– Șeful Departamentului de Servicii Specaile, Maudline Hinkle,

a citit ea, fără să privească ce scrie sub insigna de argint.– Sună frumos, am comentat, Maud. Apoi m-am încruntat: Hibkle?

– Eu sînt.

– Știu că n-o să crezi asta, Maud. Arăți ca o femeie care nu-și iartă greșelile. Dar numele meu e Eventide. Nu Eldrich. Harmony C. Eventide. Și, nu-i așa că-i un noroc grozav că diseară se schimbă Cuvîntul? În stilul în care e folosit. Cuvîntul nu-i cine știe ce secret pentru poliție. Am întîlnit însă și copoi care, la o săptămînă după schimbarea lui, habar n-aveau.

– Bine, Harmony. Atunci, vreau să-ți vorbesc.

Am înălțat și sprînceană.

A înălțat și ea una și a continuat:

– Din partea mea, poate să te cheme și Henrieta. Mai bine, ascultă.

– Despre ce putem vorbi?

– Delict, domnule...

– Eventide. Eu o să-ți spun Maud, așa că, poți la fel de bine să-mi zici Harmony. E chiar numele meu.

Maud a zîmbit. Nu mai era o femeie tînără. Bănuiam că era chiar mai în vîrstă decît Omul de Afaceri. Folosea însă machiajul mai bine decît el.

– Știu, probabil, mai multe decît tine în privința delictelor. De fapt, nu m-ar surprinde să aflu că nici na-i auzit de departamentul ăsta. Ce-ți spune „Servicii Speciale"?

– Ai dreptate, n-am auzit.

– În ultimii șapte ani, dînd dovadă de un zel deosebit, ai izbutit, mai mult sau mai puțin, să eviți poliția.

– Oh, Maud, să nu exagerăm...

– Serviciile Speciale sînt rezervate persoanelor a căror capacitate în a-i deranja pe alții a crescut brusc... suficient de brusc pentru a ne face să-i privim cu mai multă atenție.

– Sper că n-am făcut ceva într-atît de îngrozitor, încît...

– Nu ne interesează ceea ce faci. Pentru asta avem un calculator. Pur și simplu verificăm derivata întîia a graficului cu numărul tău. Panta ta crește amenințător.

– Nici măcar demnitatea de-a pune un nume...

– Sîntem departamentul cel mai eficace din toata poliția. Poți să o iei ca pe laudă. Sau o informație.

– Da, da, da, am făcut eu. Bei ceva?

Omulețul cu haină a lăbă ne-a adus două pahare; a privit uluit rochia lui Maud, apoi a pelcat.

– Mulțumesc. A înghițit jumătate din conținutul paharului într-o manieră care nu se prea potrivea cu delicatețea trăsăturilor ei... În general, cu cei mai mulți dintre delincvenți nu merită să-ți pierzi vreme. Te ocupi de escrocii cei mari; Faneswoth, „Șoimul", Blavatskia și de gălnarii mărunți, peștii și spărgătorii. Atît la vîrf, cît și la bază, veniturile lor sînt destul de stabile. Nu prea deranjează societatea. Poliția obișnuită se descurcă. Ei cred că fac o treabă bună. Noi nu comentăm. Da, să zicem că un șantajist mărunt începe să devină unul de clasă sau un proxenet amărît urcă în ierarhie, atunci poți avea probleme cu repercusiunile sociale. Acesta e momentul în care intevin Serviciile Speciale. Avem cîteva tehnici care funcționează remarcabil.

– Ce-ar fi să-mi povestești și mie despre ele?

– Cu plăcere, așa vor funcționa și mai bine. Una dintre ele este stocarea informației holograma te. Știi ce se întîmplă atunci cînd tai o hologramă în două?

– Imaginea tridimesnională e... tăiată în două?

A clătinat din cap.

– Obții aceeași imagine, dar neclară, ușor defocalizată.

– Habar n-aveam.

– Dacă o mai tai o dată, imaginea devine și mai neclară. Însă chiar dacă ai avea un singur centimetru pătrat din holograma originală, ai fi în posesia întregii imagini – de nerecunoscut, dar completă.

Am plescăit aprobativ.

– Fiecare punct de pe emulsia unei holograme dă informații asupra întregii imagini. Prin analogie, stocarea informației holograma te înseamnă pur și simplu că fiecare particică de informație pe care o avem – să zicem, despre tine – ne oferă întreagă ta carieră, situația completă, relațiile exisente între tine și mediul tău. Faptele efective, infracțiuni sau delicte, le lăsăm pe seama poliției obișnuite. Imediat ce aveam suficiente date despre tine, metoda noastră e mult mai eficientă pentru a te urmări sau chair a prezice ce o să faci.

– Fascinant, am rostit eu. Unul dintre cele mai uluitoare sindroame paranoice pe care le-am întîlnit. Mă refer la obiceiul de a conversa cu pesoane necunoscute în baruri. Am cunoscut cîteva cazuri prin spitale.....

– În trecutul tău, a spus ea, văd vaci și elicoptere. În viitorul nu prea îndepărtat sînt elicoptere și șoimi.

– Spune-mi și mie, zînă bună, cum...

Brusc, mi s-a făcut rău. Nimeni n-ar fi trebuit să știe de chestia cu moș Michaels, în afară de el și de mine. Nici chiar polițiștii care mă scoaseră leșinat, din aparatul ce se repezise în căldirea lui Pan Am. Cînd îi văzusem așteptînd, înghițisem cărțile de credit, iar seriile fuseseră șterse de peste tot, de către o mînă mai competentă decît a mea; așa mi se lăduase bunul domn Michaels în beția trasă în cea dintîi noapte la fermă: șterpelise elicopterul din New Hampshire.

– De ce-mi spui toate astea? am reușit eu să continui.

A surîs, dar zîmbetul a dispărut înapoia vălului care s-a opacizat.

– Informația are sens numai cînd este cunoscută, a rostit un gals venind din locul unde trebuia să i se afle gura.

– Uite ce-i, eu...

– În curînd, s-ar putea să cîștigi niște bani. Dacă am apreciat corect, un elicopter plin cu cei mai aleși cetățeni ai orașului va fi gata să te înhațe. Asta e o părticică de informației.

A păsit înapoi.

– Hei, Maud!

– Poți face ce vrei cu ea.

Barul era destul de aglomerat, așa încît să te miști repede însemna să-ți faci mulți dușmani. N-am știut: am pierdut-o și mi-am făcut dușmani. Erau niște tipi dubioși: cu părul slinos, atîrnînd în șuvițe; trei dintre ei aveau dragoni tatuați pe umăr, un altul avea un petec pe ochi, altul cu unghiile negre îmi sărise la obraz (în caz că n-ați înțeles legătura, de două minute se iscase o cafteală fiecare pentru el) iar niște femei țipau. Am lovit și am încasat, apoi zbieretele s-au schimbat. O femeie a strigat:

– Jasp!

Era așa cum trebuia, iar asta însemna că polițiștii (pe care îi evitasem timp de șapte ani) veneau. Mulțimea a năvălit în stradă. Am nimerit între doi ciudați care își făceau tot felul de lucruri unul celuilalt, fără însă a vărsa mai mult sînge decît se face la un bărbierit. Bătaia se împărțise pe grupulețe. Am părăsit un grup și am intrat în altul, care era de fapt un cerc de oameni în jurul unuia care se părea că o încurcase de-a binelea.

Cîțiva îi împingeau pe oameni înapoi.

Cineva îl întoarse cu fața în sus.

Încovrigat, într-o băltoacă de sînge, se afla individul pe care nu-l mai văzusem de doi ani și care era atît de abil în a scăpa de obiecte ce nu-i aparțineau.

Încercînd să nu lovesc pe nimeni cu valiza, m-am strecurat de la un grup la altul. Cînd l-am zărit pe primul polițist, m-am străduit să par un spectator întîmplător al încăierării.

Am reușit.

Am dat colțul pe Bulevardul Nouă și am coborît trei trepte...

– Hei, așteaptă! Așteaptă-mă!

Am recunoscut vocea (am recunoscut-o deși trecuseră doi ani) însă nu m-am oprit.

– Așteaptă! Sînt eu, Șoimu'!

M-am oprit.

Nu ați mai auzit numele lui în această povestire; Maud a pomenit de un tip **„Șoimul"**, care este un grangure multimilionar, desfășurîndu-și operațiunile pe o parte din Marte unde n-am fost nicioată (deși este vîrît pînă la coate în ilegalități prin tot sistemul solar).

Am suit înapoi treptele.

Risetul unui băiat:

– Oho! Arăți de parcă ai făcut ceva ce nu trebuia.

– Șoimu'? am întrebat eu umbra.

Era încă la vîrsta cînd doi ani de absență înseamnă vreo doi-trei centimetri în plus.

– Tot pe aici te învîrți? am urmat eu.

– Uneori.

Era un puști uluitor.

– Uite ce-i, Șoimule, trebuie s-o șterg de aici. Am privit îndărăt.

– M-am prins. Pot să vin și eu?

Ciudat.

– Da. Întrebarea lui mă făcea să mă simt ciudat. Haide!

În josul străzii, la lumina unei lămpi, i-am văzut părul alb. Arăta ca un vagabond: o jachetă neagră de blugi, foarte murdară, fără cămașă, o pereche de blugi zdrențuiți. Era desculț; deși în New York, pe o stradă cufundată în penumbră, unicul mod de a recunoaște pe cineva desculț este să o știi dinainte. Cînd am ajuns la colț, mi-a zîmbit și ș-a strîns jacheta peste piept. Avea ochii foarte verzi. La-ți recunoscut? Dacă, datorită unei dereglări a sistemului de informații de pe planete și sateliți, n-ați aflat încă, ei bine, alături de mine, pe cheiul Hudsonului, mergea Șoimu', Menestrelul.

– Cînd te-ai întors?

– Acum citeva ore.

– Ce-ai adus?

– Chiar vrei să ştii?

Şi-a înfundat mîinile în buzunare şi a încuviinţat din cap.

– Sigur că da.

Am scos unul din sunetele specifice adulţilor exasperaţi de către copii.

– Bine. Umblasem de-a lungul cheiului între două intersecţii fără să fi aparut cineva. Stai jos.

A încălecat balustrada, cu un picior atîrnînd deasupra fluviului negru, strălucitor. M-am aşezat în faţa lui şi mi-am plimbat degetul în jurul marginii valizei.

Şoimul şi-a relaxat umerii şi s-a aplecat.

– Hei... Arunca întrebări verzi pe sub sprîncene. Por să le ating?

– Dă-i drumul.

Le-a răscolit cu nişte degete cu unghiile roase. A ridicat două, le-a pus la loc şi a luat alte trei.

– Hei, a şoptit el. Cît valorează?

– Cam de zece ori mai mult decît sper să obţin... Trebuie să scap repede de ele.

A privit înjos, bălăngănind din picior.

– Poţi să le arunci în apă.

– Nu face pe subtilul. Îl căutam pe un tip care-şi făcea veacul prin barul ăla. Era destul de priceput...

Pe Hudson, în amonte, deasupra valrui1or plutea o navă portelicopter. Pe punte se aflau vreo douăsprezece aparate, fără îndoială transportate spre cimpul de patrulare de lîngă Verrazano. Dar pe moment mă uitam de la băiat la navă, şi amintirea lui Maud mă înnebunea. Şoimu' a scos un mormăit întrebător şi atunci am reluat:

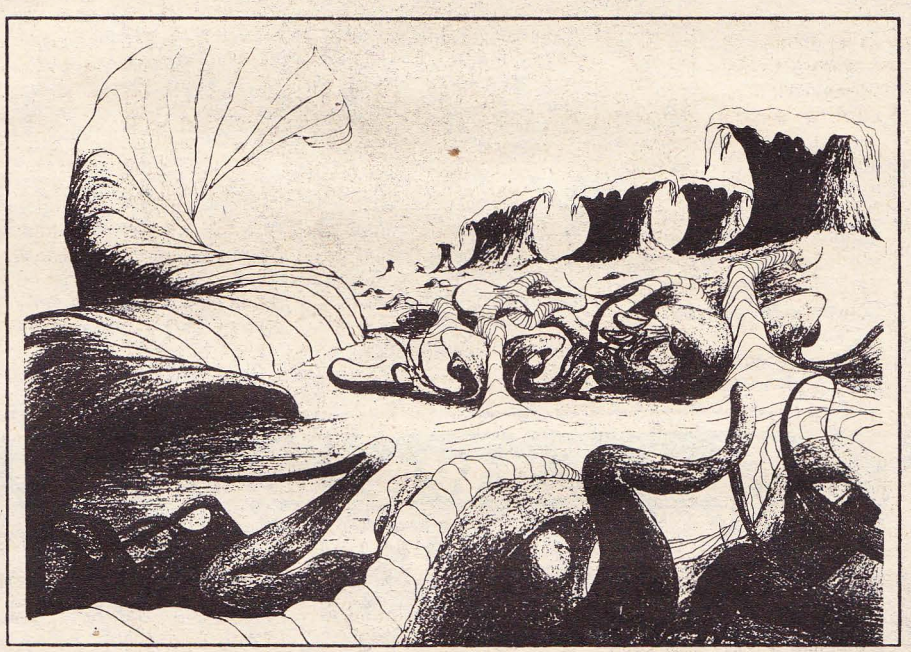

– Din pacate, la-u tăiat în cafteală

Soimu' şi-a băgat degetele mari în buzunare, schimbîndu-şi poziţia.

– Aşa că, am încurcat-o. Nu cred că le-ar fi luat pe toate, dar cel puţin mi-ar fi indicat nişte persoane.

– Diseară merg la o petrecere..., se opri să-şi curete o unghie,... unde ai putea să le vinzi. Alexis Spinnel dă o petrecere pentru Regina Abolafia la Tower Top.

– Tower Top? Trecuse ceva vreme de cînd hoinăream cu Şoimu'.

Hell's Kichecn la ora zece; Tower Top la miezul nopţii...

– Merg, numai pentru că vine şi Edna Sllem.

Edna Sllem era menestrelul cel mai bătrîn din Nwe York.

Numele senatorului Abolafia fusese panglicat în lumini în aceeaşi seară. Iar undeva, din revistele nenumărate citite pe drumul dinspre Marte, îmi aminteam de numele lui Alexis Spinnel; ceva în legătură cu o grămadă indecentă de bani.

– Mi-ar place s-o revăd pe Edne, am rostit nonşalant.

Deşi ea nu mă mai ţine minte. Cei din teapa socială în care se învîrtea Şoimu' aveau un gen de joc pe care-l descoperisem la puţin timp după ce-l cunoscusem pe băiat. Cîştiga cel care putea strînge cei mai mulţi Menestreli sub Acelaşi acoperiş. În New York existau cinci Menestreli (ocupa locul al doilea, în egalitate cu Lux de pe Iapetus). Pe locul întîi era Tokio, cu şapte Menestreli.

– E o petrecere cu doi Menestreli? I-am întrebat.

– Mai degrabă patru... dacă merg şi eu.

Patru menestreli aduna balul pentru inaugurarea mandatului de primar.

Am mîlţat sprînceana cuvenită.

– Trebuie să aflu Cuvîntul de la Edna. Se schimbă diseară. – Bine, am rostit. Nu ştiu ce ai de gînd, dar merg.

Mi-am închis valiza.

Ne-am întors înapoi spre Times Square. Cînd am ajuns pe Bulevardul Opt, la pavajul din plastiplex, Şoimu' s-a oprit.

– Stai un pic, mi-a spus şi şi-a încheiat pînă la gît nasturii jachetei. Gata.

Plimbarea pe străzile New Yorkului în tovărăşia unui Menestrel (cu doi ani în urmă, îmi petrecusem ceva timp întrebîndu-mă dacă era un lucru inteligent pentru un tip cu profesia mea) era probabil cea mai bună camuflare posibilă. Ia aminţiţi-vă cînd va-ţi zărit pentru ultima dată starul favorit de la Tri-D, dînd colţul pe strada cincizeci şi şapte. Şi fiţi cinstiţi, l-aţi mai recunoscut pe individul în haină de teewd care îl însoţea?

Jumătate din persoanele pe lîngă care am trecut prin Times Square îl recunoşteau. Cu tristeţea lui, hainele funerare, picioarele desculţe, negre de murdărie, şi părul de culoarea cenuşii era în mod vădit cel mai spectaculos dintre Menestreli. Zîmbete; ochi micşoraţi; foarte puţini îl arătau sau se opreau.

– Şi cam cine ar fi pe acolo, ca să mi le cumpere?

– Păi, Alexis se laudă că iubeşte aventura. S-ar putea să-l excite. În plus, îţi poate oferi mai mult decît unul de pe stradă.

– Îi spui că sînt periculaose?

– Probabil că o să-i dea fiori de încîntare.

– Dacă zici tu...

Am coborît la al treilea nivel. Bărbatul de la ghişeu a întins mîna să i a moneda lui Şoimu', apoi la privit. A mormăit trei patru cuvinte neinteligibile, pentru că în acelaşi timp încercase să şi zîmbească, şi ne-a făcut semn să trecem.

– Oh, făcu Şoimu', mulţumesc.

Exclamase cu o surpriza ingenuă, de parcă i s-ar fi întîmplat pentru prima dată un lucru minunat. (Cu doi ani în urmă, mi se destăinuise cu amărăciune: „Imediat ce o să arăt că mă aşteptam la aşa ceva, n-o să se mai întîmple". Eram încă impresionat de modul în care îşi purta notorietatea. Cînd o întîlnisem pe Edna Sllem, îi povestisem întîmplarea şi-mi răspunsese cu aceeaşi ingenuitate: „Dar de asta am fost aleşi".)

Ne-am aşezat pe o bnachetaă lungă în vagounul strălucitor; Şoimu' stătea picior peste picior. Ceva mai încolo, un grup de eleve în bluze transparente chicoteau, arătau şi încercau să nu fie observate. Şoimu' nu le arunca nici o privire, iar eu mă străduiam să nu fiu surprins uitîndu-mă.

Dincolo de fereast galopau umbre.

Sub podeaua cenuş bîzîiua fel de fel de chestii.

O clătinătură.

O frînă; ieşeam la suprafaţă.

Afară, oraşul îşi punea o mie de piaete, aruncîndu-le apoi în spatele copacilor de la Fort Tryon. Brusc, ferestrele din faţa noastră s-au luminat. Înapoia lor apăreau personaele staţiei. Am ieşit sub o bură de ploaie. O inscirpţie luminoasă: STAŢIA DOUĂSPREZECE.

– Dacă ştiam că vin cu cineva, i-aş fi spus lui Alex să trimită o maşină. Nu eram foarte hotărît să vin.

– Atunci, crezi că-i în regulă dacă apar şi eu?

– N-ai mai fost aici odată cu mine?

– Mai fusesem o dată înainte, i-am raspuns Totuşi, crezi...

M-a privit nimicitor. Bun; Spinnel avea să fie încîntat de apariţia Şoimului, chiar dacă îşi aducea cu el o casetă întreagă de golani – Menestrelii erau faimoşi pentru asemenea chestii. Un hoţ, mai mult sau mai puţin prezentabil, nu însemna mare lucru. În faţă se vedea oraşul. În stînga, înapoia porţii, se întindeau grădinile căte primul dintre tunuri. Al doisprezecelea, imens, cu apartamente luxoase, ameninţa norii.

– Şoimu' menestrelul, a rostit Şoimu' în interfonul porţii.

Clang şi tic-tic-tic şi clang. Am urcat pe alee spre uşile de sticlă.

Tocmai ieşea un grup de femei şi bărbaţi, îmbrăcaţi în haine de seară. Ne-au observat cînd mai aveam trei trepte pînă la ei. I-am putut vedea cum se încruntau la vagabonzii care izbutiseră să intre în grădină (pentru o clipă, am crezut că una dintre femei era Maud, deoarece purta rochie din material „schimbător" dar cînd s-a întos, sub văl, faţa îi era la fel de neagră ca şi cafeaua prăjită); unul din bărabţi l-a recunoscut însă pe Şoimu' şi a spus ceva celorlalţi. Cînd am trecut pe lîngă ei, zîmbeau. Şoimu' nu le-a acordat mai multă atenţie decît puştoaiecelor di metoru. Dar, după ce ne-au depăşit, mi-a spus:

– Unul din tipi se uită la tine.

– Mda. Am văzut.

– Bănuieşti de ce?

– Încerca să-şi dea seama dacă ne-am mai întîlnit.

– Şi?

Am încuviinţat din cap..

– Exact unde ne-am întîlnit noi, dar demult, cînd abia ieşisem din închisoare. Ţi-am spus că am mai fost pe aici şi cu altă ocazie.

– Oh!

Traducerea Mihai Dan PAVELESCU

(va urma)

FANDOMNEWS

● Temps tôt este un fanzin bilunar (6 numere pe an, abonamentul anual este de 17 & canadieni sau trimiși în Europa: 95 franci francezi, cu vaporul; 115 ff, par avion). Cecul sau mandatul poștal extern se achită direct la domnul Christian Martin, adresa: 591 Bd. St-Francois, Bromptonville, Qc Job IHD Canada. Fanzinul este „înfrățit" cu Magie Rouge din Belgia și Planete à Vendre din Franța, alcătuind împreună Transxspaces – Le Jumelage Galactique Intervues.

● Franța, ca și alte țări din occident, nu are nici o revistă profesionistă de science-fiction. Un grup de scriitori și fani francezi: S. Nicot, J.D. Breque, F. Rouiller și alții, au luat inițiativa de-a înființa una. Intenția este ca aceasta să fie un trimestrial cu un cuprins alcătuit din 2/3 literatură SF franceză și anglo-saxonă, și 1/3 articole, recenzii, totul în 100 pagini. Distribuția, în prinicpal, prin abonament. Lansarea este prevăzută pentru sfîrșitul verii, 1994, cu ocazia Convenției SF-ulu francez de la Orleans.

● În Canada Solaris 104, revistă de limbă franceză dedicată fantasticului și science-fictionului. Splendida copertă semnată de Francois Escalmée și cele 80 de pagini format A4 (dar și prețul de 6 $ canadieni) face din Solaris cea mai „arătoasă" publicație de profil din toată lumea francofonă. Calitatea conținutului nu se ridică la nivelul prezentării artistice, textele literare fiind tributare „verbiajului" specific multor scriitori de limbă franceză, adică „beției de cuvinte", cum se zice pe la noi, unde „povestea" este pe planul doi sau nu e deloc. Am desprins totuși din conținutul revistei un articol despre Festivalul internațional de filme fantastic de la Montreal, un scurt omagiu lui Fritz Leiber și cîteva interviuri interesante.

● Vă spuneam într-unul din numerele trecute că fanzinul francez Miniatura și-a schimbat patronul, Francis Valery, cel care a fondat fanzinul, l-a cedat lui Chris Bernard, care a și editat 14. În cuprins și Mihail Grămescu cu Le jardin du temps qui passe, în care este vorba despre o grădină unde viața trece într-o singură zi.

● Spre deosebire de țările francofone din Europa, în zona Quebecului canadian este o adevărată „ploaie" de concursuri de literatură SF & F, cu premii consistente cuprinse între 1000 și 3000 de $ canadieni. Organizatorii sînt însă foarte stricți: se acceptă doar autori rezidenți în Canada.

● Am primit numerele 30 și 31 ale infzinului Fans Across the World, editat de bridget Wilkinson și avîndul ca președinte de onoare pe John Brunner. Cele două „newsletter" sînt numerele corespunzătoare lunilor august și septembrie. Am reținut din cuprinsul lor cele cîteva cuvinte despre Komarinaya Plesh, nimeni alta decît rivala Atlantykron-ului, respectiv „the Russian/ Ukrainian fan camp". Dacă „workshop"-ul organizat pe insula dunăreană a fost prea aglomerat, întîlnirea de pe malul Mării Negre a fost o întîlnire între „vechi prieteni". Yuri Sachenko i-a mai declarat, printre altele, domnișoarei Willkinson că fandomul rus nu se află într-o situație prea „roz", întîlnirile și convențiile fiind destul de anemice. Piața cărții se prezintă destul de bine, cu sublinierea ca cea mai mare parte a traducerilor sînt „pirat".

● Numărul 31 cuprinde un articol referitor la Atalntykron, intitulat „Biter bit", în care Bridget remarca absența țînțarilor de pe insulă și aglomerația prea mare de fani, peste trei sute. Făcînd aluzie la spațiul vital necesar unei comunități, ideea este că insula dunăreană este prea mică pentru 300 de fani, cifra ideală fiind de 150, cum a fost în 1992.

● Un alt articol din numărul 31 al Fans Across the world este dedicat French national Con, care a avut loc la Orleans, avînd ca temă generală poziția femeii în fandomul francez. Ce am reținut a fost expresia cu care participanții și-au luat la revedere la închiderea manifestării: „See you in Timișoara"

Nicolae C. ARITON ✍

The Lawn-mower Man
(Omul care tunde iarba)

SUA 1992; regia: Bret Leonard; scenariul:Brett Leonard & Gimel Everett după o povestire de Stephen King; cu: Jeff Fahey, Pierre Brosman, jenny Wright, mark Bringlesore.

„Acum pot fi martor la imposibil", spune la un moment dat Job, retardatul devenit un cyberDumnezeu aprig și răzbunător, capabil de orice pentru a evita osbesiile sale cu pretenții alturiste. „Vă voi ajuta pe toți să vă curățați de aceste boli, să umpleți golurile care împiedică înțelegera unui alt univers, trecerea dincolo de realitatea mică pe care-o cunoașteți. Iar strigătul meu de naștere după această experiență, va fi strigătul de naștere al noii lumi", adaugă mai tîrziu. Și într-adevăr imposibilul ia naștere pe ecran, în fața noastră. Brett Leonard, scenaristul și regizorul filmului, ne aplică o terapie de șoc, șocul viitorului de fapt, al viitorului care năvălește peste noi. Metode de stimulare a capacităților creierului, natura sfidată peste orice limită, cyberspațiul, inițial complementarea a realității fizice, apoi suprapunîndu-se peste ea și impunîndu-i legile proprii grație aceluiași Job, toate acestea cutremură entuziasmează sau trezește temeri, funcție de structura și optica fiecăruia, însă în niciun caz nu pot lăsa indiferent spectatorul. Și nu-i de mirare, căci regizorul recrează cu talent lumea terifiantă imaginată de Stephen King, cel care „a relevat coșmarul civilizației noastre idealiste" ca nimeni altul. O lume terifiantă și posibilă, dacă nu chiar probabilă. Personajele sînt interesante și bine conturate tipologic, nealunecînd însă în facilul de tip alb-negru, bun-rău, narațiunea tensionată, detaliile realiste prinse cu acuratețe. Nu lipsesc bineînțeles elementele horror, dar nici un strop de umor și chiar puțin sex, atît live cît și virtual. Iar ca să existe și o concluzie, „The Lown-mower Man" mi se pare cel mai bun film turnat după un text purtînd semnătura Stephen King, chiar în compania unor ecranizări precum „Carrie", „Shining" și „It".

Dănuț IVĂNESCU ✍
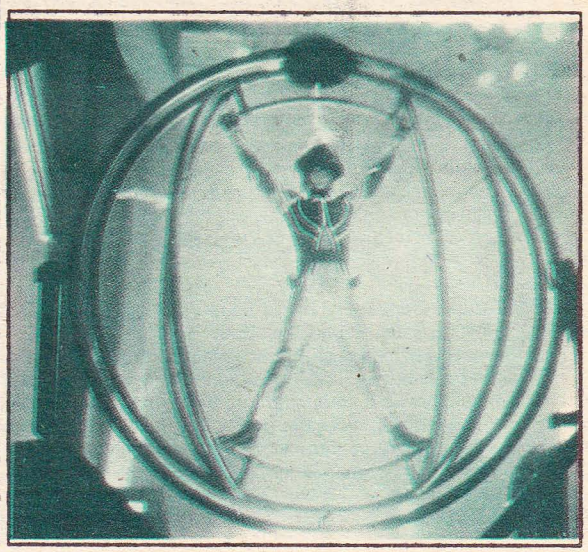
Citiți în pagina 8 povestirea după care a fost făcut filmul